

Iskra

45

JLA in Iskra

V svojem štiridesetletnem obstoju in delovanju je bila Iskra ves čas tudi tesno in ustvarjalno povezana z našo Jugoslovansko ljudsko armado, katere praznik 22. december bomo praznovali te dni.

Ne samo dejstvo, da je Iskra izšla in se rodila naravnost iz našega narodnoosvobodilnega boja, saj je bila le logično nadaljevanje partizanskih delavnic 99 d in prizadevanj vezistov pri glavnem štabu NOV Slovenije, temveč tudi ugotovitev, da je danes, kot vsa leta nazaj, kar pomemben del njene proizvodnje namenjene obrambni moči naše dežele, pričata o tesni povezavi, tradicijah, sodelovanju in dopolnjevanju med Iskro in našimi oboroženimi silami. Še več. Moderna oborožitev, oz. obramba terja danes; v času atoma in elektronike ter nenehne nevarnosti za mir v svetovnem obsegu, tudi najmodernejšo obrambno opremo, zlasti s področja zvez, komunikacij in meritev, pričemer prav Iskra s svojimi ustvarjalnimi in drugimi tehnološkimi dosežki, v najtesnejši povezavi z namensko proizvodnjo in vojaškimi znanstveno-raziskovalnimi ustanovami skrbi, tako za varnost naših meja na zemlji kot na morju in v zraku. Ta ustvarjalna povezanost med Iskrinimi projektanti in delavci ter našo armado, ki se kaže tudi na zunanaj s priznanji, ki jih je Iskra namenila ob svojih 35-letnici Vojno tehničnemu inštitutu v Beogradu in obratno, najrazličnejša priznanja JLA Iskri, samo potrjuje pravilno usmerjenost in povezavo med nami in armado, ki se iz dneva v dan samo krepi in ustvarjalno širi ter tesno prepleta.

Teh nekaj besed je bilo vsekaror treba zapisati prav ob 22. decembru, dnevu, ko praznujemo dan naše JLA.

D. Ž.

**O dnevu JLA - 22. decembru
čestitamo vsem vojakom
naše armade za njihov praznik**

15. seja Področnega kolegija za raziskovalno dejavnost

Predstavitev predprojektov v okviru strateških razvojnih programov SOZD Iskra v prihodnjem obdobju

Člani področnega kolegija so se tokrat zbrali v Horjulu, kjer so si v DO Industrija merilne elektronske tehnike ogledali proizvodnjo. Direktor DO Vladimir Murko je v

uvodnem delu seznanil prisotne s štirimi osnovnimi sklopi proizvodnega programa in ob tem prikazal nadaljnje razvojne usmeritve njihove DO. Ob analizi rezultatov poslo-

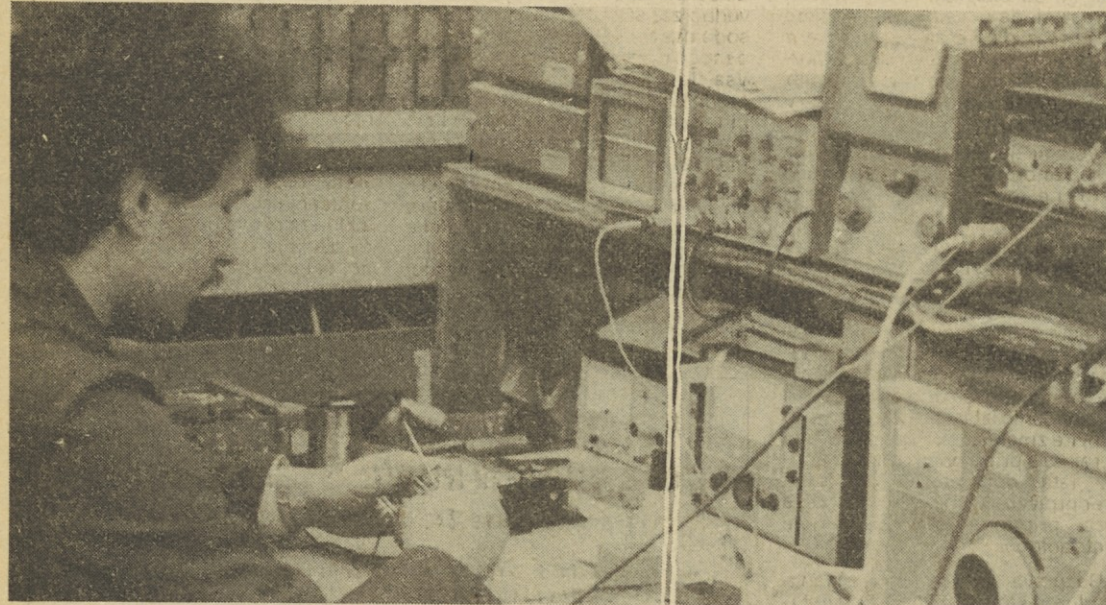
vanja je opozoril na težave v izvozu, ki jih povzročajo, tako visoke cene domačega repromateriala, kot maloserijska proizvodnja pa tudi njihova nezadostna tehnična in

tehnološka opremljenost. Zastarelost osnovnih sredstev bi bilo mogoče reševati tudi s skupnimi močmi v Iskri ob tesnejšem poslovno-tehničnem sodelovanju.

Po tej poti bi uspešneje skrajševali tudi t. im. mrtve čase v razvoju, ki se pojavljajo zaradi nepravilnega izpolnjevanja dogovorjenih obveznosti.

O aktivnostih Iskrinega tehnološkega centra v Santa Clari je poročal Bruno Stiglic. Ustanovitev centra je bila prvotno namenjena izvedenju tehnološko zahtevnih projektov. Del tega programa že uspešno uresničujejo ob strokovni podpori ameriških firm in s pomočjo najete opreme. V teku je že tudi prodaja licenc naših izdelkov in tega bo še več, saj so ameriške potrebe na področju aplikativnih sistemskih znanj mnogo večje kot smo doslej predvidevali.

Vedno bolj se uveljavlja spoznanje o nujnosti izobraževanja naših kadrov na ameriških inštitutih in univerzah. Tovrstne oblike druge jugoslovanske firme že s pridom izkoriščajo, še posebno, ker je tako tudi najlažje navezati zelo koristne osebne stike. Drug pomemben aspekt zadeva poglobljeno zbiranje tržnih in tehničnih informacij.

Iz razvoja v Horjulu

Sodobna elektronska oprema JLA - rezultat sodelovanja vojaških znanstvenih ustanov in Iskre

Ko je Iskra na svojem tradicionalnem dnevu borca in Iskre 4. julija 1981. v Kranju (hkrati smo takrat slavili tudi 35-letnico obstoja Iskre) podeljevala tradicionalne nagrade in priznanja Iskre, je Iskrino nagrado prejel tudi Vojno-tehnični inštitut v Beogradu. V obrazložitvi nagrade VTI je bilo tedaj zapisano:

Razvoj elektronike v SR Sloveniji je ozko povezan z razvojem elektronike v JLA. Sodelovanje med Vojnotehničnim inštitutom in Iskro se je pričelo takoj, ko je bil ustanovljen Inštitut za elektroizvedbo. Vojno tehnični inštitut iz Beograda je kot nosilec raziskav in razvoja bistveno doprinesel k nesebičnemu vlaganju znanja in medsebojnemu sodelovanju. Sodelovanje se je vse bolj širilo in poglobljalo, od začetka skupnega razvoja profesionalnih komponent, prek telekomunikacijskih, računalniških in merilnih naprav, vse do mikroelektronske in laserske tehnologije. Strokovnjaki Vojnotehničnega inštituta so vložili veliko truda in znanja, da so ti raziskovalni dosežki prešli v Iskrino proizvodnjo.

Rezultat dolgoletnega in plodnega sodelovanja med Vojnotehničnim inštitutom in Iskro na razvoju in raziskavah - pa tudi skupnih vlaganj je, da je dejna naša armada opremljena s sodobnimi elektronskimi napravami in sistemi, ki jih tudi izvažamo.

Ob tej priložnosti smo takrat tudi obiskali Vojno-tehnični inštitut v Beogradu in od tedanjega direktorja inštituta ing. Djordja Jaukovića že na začetku pogovora izvedeli, da je bil VTI izredno vesel Iskrine nagrade. Ing. Jauković je takrat poudaril, da je sodelovanje z Iskro izrednega pomena, tako za inštitut, kot za našo vojno industrijo in torej tudi za obrambno moč in sposobnost naše dežele. Pri tem je zlasti poudaril, tako delež inštituta pri ustvarjanju, konstrukciji in programiranju obrambnih sredstev, pri čemer je odigralo in še igra sodelovanje z Iskro še kako pomembno vlogo. Kajti dejstvo, da smo danes petinsedemdeset odstotno osvojili za obrambna sredstva lastno znanje in produkcijo, kar po mnenju naša obrambno sposobnost le to, da smo tudi na tem področju skoraj popolnoma neodvisni in nam ni treba kupovati orožja zunaj dežele. To pa vsekakor pomeni resnično neodvisnost naše dežele tudi na tem, tako občutljivem in važnem področju.

Potem je pogovor stekel o inštitutu samem in sogovorniki so mi povedali, da je bil VTI ustanovljen 1948. leta ter da od takrat nenehno razvija ter konstruira orožje in vojno opremo za vse rodove naše vojske: kopensko vojsko, letalstvo in mornarico, za slednji dve seveda v glavnem elektrono in oborožitev. Sprva je inštitut deloval v nekem hotelu, potem pa so 1956. leta dobili nove prostore na Kataničevi ulici, ki pa so danes seveda postali že pretesni, saj se je inštitut od leta 1955 do 1962. leta nenehno širil.

VTI je danes zagotovo največja znanstveno-raziskovalna ustanova v Jugoslaviji, so mi zaupali sogovorniki in poudarili, da se danes ukvarjajo s kakimi stotimi znanstvenimi disciplinami. Sodelavci in raziskovalci VTI so doslej objavili več kot 1000 znanstvenih del in objavili več kot 100 knjig, učbenikov in priložnikov, številni izmed njih pa so tudi predavatelji na višjih in visokih šolah.

Dalje sodeluje VTI s kakimi šestdesetimi znanstveno-razisko-

valnimi inštitucijami v deželi, seveda pa je najtesneje povezan z vojno industrijo in sploh z ostalo jugoslovansko industrijo, v kateri sodi Iskra med pomembne kooperante in sodelavce, tako na področju proizvodnje, kot tudi razvojnega dela.

Ob koncu razgovora so takrat na VTI znova poudarili, da so izredno zadovoljni z dosedanjim sodelovanjem z Iskro, saj je to sodelovanje že dolgoletno, konkretno, učinkovito in nenehno daje pomembne rezultate. In prav na koncu pa so moji sogovorniki, koso še enkrat izrazili zadovoljstvo in veselje nad Iskrino nagrado, poudarili, da tako VTI, kot JLA pričakujeta od Iskre, da bo Iskra uspešno uresničila vse projekte ter vse opravila v dogovorjenih rokih, saj je končno tudi od Iskre odvisna borbena sposobnost, tako naše armade, kot celotne dežele.

Iz že povedanega je jasno, da hoče biti naša armada tudi sodobno in moderno oborožena obrambna armada in, da so prav tako v njej partizanske tradicije, ki so velevale predvsem opiranje na lastne sile. V tem smislu se je naša armada tudi glede oborožitve oprla na domačo industrijo, ki seveda v začetku ni mogla izdelati vsega, česar tudi danes stoodstotno ne zmore. Vendar pa naša industrija danes zmore zelo veliko, saj je pred

Na ameriškem trgu in pri raziskovalnih organizacijah je na razpolago mnogo informacij, ki pa jih v Iskri še ne znamo izkoristiti. Naučiti se moramo, kako jih najti, prenesti domov in vgraditi v naše proizvodne procese.

V nadaljevanju so člani kolegija poslušali informacijo o stanju projekta Mikroelektronika, ki jo je podal direktor Milan Mekinda. Dokončno bi bilo potrebno opredeliti vlogo Mikroelektronike kot centra mikroelektronskih tehnologij, ki nudi tudi znanje projektantom integriranih vezij, pri tem pa vzpostaviti res hiter in učinkovit prenos idej skozi razvoj v izdelke. Z nedokončanimi zmogljivostmi Mikroelektronika ne more poslovati ekonomično, zato jo je potrebno dograditi in urediti njen status kot infrastrukturno proizvodnjo. Za normalno poslovanje je po prvotnem investicijskem elaboratu nujno vložiti štiri milijone dolarjev za odpravo ozkih grl in dopolnitev manjkajoče opreme. Po novem predlogu naj bi investirale v DO Mikroelektronika zainteresirane Iskrine delovne organizacije, ki v svojih razvojnih in proizvodnih programih potrebujejo mikroelektronska vezja po naročilu. Iskra bankaje pripravljena preskrbeti bodočim vlagateljem kredite pod ugodnimi pogoji. Vlaganja in iz teh vlaganj izhajajoče pravice in dolžnosti vlagateljev in DO Mikroelektronike pa mora opredeliti ustrezen samoupravni sporazum.

V razpravi, ki je sledila so postavljali vprašanja, ali smo v Iskri že dovolj močni uporabniki mikroelektronskih vezij in zato dovolj zainteresirani, da podpremo vsa nadaljnja vlaganja v Mikroelektroniko in, ali smo bili doslej dovolj agresivni, da bi zainteresirali širše slovensko okolje za sovlaganje v nadaljnji razvoj DO Mikroelektronika. Vključiti pa bi se bilo potrebno tudi v mednarodno delitev dela v evropskem prostoru.

Kolegij je sklenil, da člani z omenjeno problematiko seznanijo ustrezne organe v posameznih delovnih organizacijah.

Ob sprejemu poročila o predvideni realizaciji nalog v okviru strateških razvojnih programov SOZD Iskra v letu 1986 je bilo ugotovljeno, da nam proizvodni programi relativno zastarevajo zaradi prepočasnega prenosa RR dosežkov v proizvodnjo. V naslednjem letu lahko pričakujemo izboljšanje le, če bodo te ovire zmanjšane. Poročilo je bilo sprejeto s pripombo, da se do konca leta dopolni še s tistimi predprojekti, ki jih nekatere DO še niso pripravile po dogovorjeni metodologiji.

Razprava ob poročilu stanja predprojektov, ki so jih DO predstavile na programskih svetih 1-12 je opozorila na nekaj odprtih vprašanj, ki bi terjala, da delovne organizacije znova pregledajo svoje srednjeročne plane. Z vidika učinkovitosti naj znova ocenijo

investicije, preverijo naj na novo razvite programe in ugotovijo kateri programi bodo še perspektivni tudi po letu 1990. Ob tem so se zastavljala še druga vprašanja - kako dohitevati tujo konkurenco, če naš delež vlaganj v RR dejavnost še vedno zaostaja ter, kako se naučiti sodelovati v RR dejavnosti v državi, panogi in še posebej znotraj SOZD. Vsa ta vprašanja naj postanejo predmet temeljite analize strokovnih služb v DO. Še nekaj ugotovitev: interesno združevanje pri posameznih projektih mora temeljiti na ekonomskih osnovah. Pri projektih, ki jih DO realizirajo posamično, naj se zaradi zahtev standardizacije razvijajo tehnološko kompatibilni izdelki. Med drugim so razpravljavci opozorili tudi na premajhen pretok informacij, s tem, da je še vedno preveč tajnosti okrog RR dejavnost-

ti in zapiranja v ozke sredine, kar tudi ovira pravočasno razmejevanje proizvodnih programov. V razpravi so se dotaknili tudi vprašanja bodoče organiziranosti SOZD. Ena izmed možnih rešitev bi bila štirinivojska organizacija Iskre. V tem primeru bi bile ustanovljene poslovno-proizvodne skupnosti, ki naj bi predstavljale strateški poslovni segment, v katerem naj bi usklajevali trženje, razvoj in proizvodnjo.

Ob zaključku so obravnavali še vrsto drugih zadev, med njimi vprašanje o vključitvi Iskre v akcijo 2000 raziskovalcev. Sodelovanje v tej akciji je za Iskro zelo pomembno, saj sodi med največje raziskovalno usmerjene organizacije v Sloveniji.

I. S.

Dnevni red 3. zasedanja delavskega sveta SOZD Iskra, ki bo v sredo, dne 24. decembra 1986 ob 9.:

1. Informacija o izvršitvi in izvajanju sklepov 3. zasedanja DS SOZD Iskra z 26. 11. 1986
Poročevalec: Jasto Marcon
2. Informacija o poteku priprav Letnega programa SOZD Iskra za leto 1987 s predlogom sklepa o začasnem financiranju dejavnosti skupnega pomena
Poročevalec: Janko Šavli
3. Predlog za podaljšanje roka vračila odobrenega sanacijskega kredita TOZD Elektroakustika Sežana
Poročevalec: Fabio Škopac
4. Informacija o spremembah v organiziranosti DO Široka potrošnja, s predlogom o pristopu novih DO v SOZD Iskra in razpisu volitev delegatov v DS in odbor za samoupravni nadzor SOZD Iskra
Poročevalec: Pavle Gantar
5. Predlogi poslovnega sveta ZT skupnosti:
 1. Poročilo o poslovanju Iskrine in mreže od I. - IX. 1986
 2. Formiranje holding podjetja za Iskrino ino-mrežo
 3. Odobritev stalnega predstavnštva Iskre v Pekingu, Kitajska
 4. Leasing pogodba za nabavo poslovnih prostorov za Iskra France, Paris
 5. Povečanje kapitala v TTE, Istanbul
 6. Nakup hotela Korotan za potrebe IDC
6. Predlog sklepov 15. konference trženja Iskre - Brdo '86,
Poročevalec: Janez Vipotnik
7. Predlog o revalorizaciji združenih sredstev SOZD za uresničevanje prioritetenih investicij za čas črpanja do začetka vračanja
Poročevalec: Fabio Škopac
8. Predlog o vračilu nadomestil-obresti združenih sredstev za strateško razvojne programe in sredstev rezervnega sklada SOZD Iskra
Poročevalec: Fabio Škopac
9. Predlog o odobritvi nevratičnih sredstev iz združenih sredstev za strateško razvojne programe
Poročevalec: Rado Faleskini
10. Predlog za oblikovanje centra za družbeno-institucionalno informiranje SOZD Iskra
Poročevalec: Miloš Kobe
11. Predlog KOS SOZD o imenovanju odbora za proslavo dneva Iskre v letu 1987
Poročevalec: Avguštin Cluha
12. Vprašanja delegatov

Predsednik DS SOZD Iskra
Igor Gruđen

Iskrino nagrado, pred petimi leti je za Vojno-tehnični inštitut prevzel letalski polkovnik Dušan Gorečanin

Podelili nagrade prof. dr. Vratislava Bedjanića

V sredo, 10. decembra je bil v prostorih restavracije Centra sistemov za avtomatizacijo v Ljubljani manjša slavnost, v okviru katere so bile že 17. za povrstjo podeljene nagrade prof. dr. Vratislava Bedjanića, ki sta jih 1968 leta s sklepom ustanovila delavski svet Tovarne električnih aparatov in svet tedanjega Zavoda za avtomatizacijo.

Omenjene nagrade podeljujejo vsako leto v spomin na ustanovitelja in prvega direktorja tovarne, namenjene pa so doktorjem in magistrim elektrotehničnih znanosti ter diplomantom elektrotehničnih fakultet, ki so svoja dela zagovarjali s področja sistemov, naprav in elementov avtomatizacije, zaščite in stikalne tehnike. So edina tovrstna priznanja, ki vključujejo vse elektrotehnične fakultete v Jugoslaviji.

Zakaj smo se odločili, da nagrade poimenujemo po ustanovitelju Tovarne električnih aparatov

Kot je v opisu njegove življenjske poti poudaril prof. dr. Anton Ogorelec, dolgoletni predsednik komisije za izbiro nagrajenih del, dr. Bedjanić ni bil samo ustanovitelj tovarne in njen prvi direktor, bil je predvsem vzoren znanstveno-pedagoški delavec na ljubljanski elektrotehnični fakulteti, ki se je udeleževal tudi v industriji. Tako je skupno s tedanjimi slovenskimi strokovnjaki, pionirji našega elektrogospodarstva, sodeloval pri izgradnji hidroelektrarne Mariborski otok, prvega večjega tovrstnega objekta, ki smo ga gradili po osvoboditvi.

Pri izbiri zaščitne opreme je bilo zelo veliko težav, zlasti pa je bila kritična potreba po signalno pomožnih relejih, ki so potrebni pri zaščiti v večjem številu. Zaradi obsežnejših načrtov izgradnje hidroelektrarn, se je bilo potrebno upreti tem

težavam vnaprej, zato so strokovnjaki menili, da bi bilo smiselno organizirati lastno proizvodnjo opreme za električne centrale in medtem zlasti pri proizvodnji signalno pomožnih relejev. Profesor dr. ing. Bedjanić je tedaj z veliko smelostjo in zaupanjem v doraščajoči tehnični kader, prevzel nalogo, da to proizvodnjo pripravi.

Slabega pol leta pred ustanovitvijo tovarne TELA, je ing. Kulicke, svoje čase zaposlen pri firmi AEG, izdelal idejni osnutek releja PR 1, dipl. ing. Vršnak, tedanji pomožni asistent na Fakulteti za elektrotehniko in ing. Petrač, tedanji elektrotehnik pa sta izdelala konstrukcijsko dokumentacijo in sodelovala pri izdelavi prototipa, katerega je skoraj z golimi rokami in le s splošnim ročnim orodjem izdelal pokojni Franc Brumen že v mesecu maju 1949. Uporabljeno je bilo predvsem domače gradivo, razen tistega, ki ga takrat v Jugoslaviji nismo proizvajali, to je pertinaks in bakrena lakirana žica.

S prototipom in dokumentacijo je profesor dr. ing. Bedjanić odpotoval v Beograd k ministru ing. Petroviću. Ta je bil tako navdušen, da je preskrbel zase in za profesorja avdienco pri pokojnem Borisu Kidriču. Rezultat te avdicije je bila uradna ustanovitev tovarne in dodelitev sredstev za njeno izgradnjo.

Povezava univerze z industrijo

Bedjanićeva pronicljiva poteza, da poveže univerzo z industrijo, se kot rdeča nit prepleta skozi vsa leta

O prof. dr. Vratislavu Bedjaniću, kot znanstveno-pedagoškem delavcu na ljubljanski elektrotehnični fakulteti, je spregovoril prof. dr. Anton Ogorelec

tehnološko-programskega razvoja Avtomatike, so bile uvodne besede direktorja TOZD Razvojni institut, Jožeta Pukla, ki je v imenu delovne organizacije seznanil nagrajence z razvojno programsko usmeritvijo Avtomatike, njenimi poslovnimi rezultati in mestom na mednarodnih trgih.

Cilji srednjeročnega in dolgoročnega razvoja Slovenije zavazujejo Iskro in v njenem sestavu tudi našo delovno organizacijo, da z uvajanjem razvojno-tehnološko intenzivne proizvodnje, značilne po veliki udeležbi dela visoko kvalificiranih kadrov, ustvari proizvodni program, ki bo visoko konkurenčen v svetovnem okolju in izvozno usmerjen. Torej proizvodnje, ki s tehnologijo mikroelektronike in računalništva vedno bolj pridobiva v svoji kompleksnosti in s tem prerasča iz enostavnih naprav v profesionalne podsisteme in sisteme. Del teh naprav, ki smo jih v AVToma-

tiki vložili v preteklem tekočem letu, je že vidnih iz doseženih rezultatov poslovanja. Tako na primer v izvoznem deležu dosegamo v letošnjem letu cca 35 milijonov \$ izvoza, za naslednje leto pa načrtujemo 23% povečanje, oz. skupen izvoz v višini 42,7% mio \$. Naše izdelke plasiramo tako na vsa evropska tržišča, vedno bolj pa so prisotni tudi na daljnem vzhodu.

Doseženi rezultati izhajajo iz ene izmed izredno pomembnih ugotovitev, spoznanja pomembnosti lastne ustvarjalne baze, ki je odločilno vplivala k relativno visoki razvojno-tehnološki samostojnosti in neodvisnosti od tujih znanj in licenc, kar postaja še toliko bolj pomembno v prihajajočem obdobju svetovnega razvoja. Znanje postaja torej vse bolj pomemben produkcijski faktor, ki mu je potrebno dati pravo mesto v delovni organizaciji in v celotni družbi, zato ga moramo tudi pravilno

vrednotiti in racionalno koristiti. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da razvojno-raziskovalna dejavnost zahteva tudi sorazmerno velika vlaganja v kadre in opremo.

Letošnji nagrajenci

Vključno z letošnjo podelitvijo je bilo izročeni 125 nagrad in priznanj: 21 za doktorske disertacije, 43 za magistrska dela in 61 za diplomska dela. Od tega je bilo nagrajenih

16 del, ki jih je predlagala Elektrotehnična fakulteta iz Beograda, 62 iz Ljubljane, 6 iz Sarajeva, 32 iz Zagreba, 8 Univerza v Mariboru in 1 iz Elektrotehnične fakultete Tuzla.

Na podlagi odločitve komisije v sestavu: prof. dr. Mihajlo GOLUBOVIĆ, prof. dr. Anton OGORELEC, prof. dr. Nedžad PASALIĆ, Marko JEGLIĆ, dipl. ing., Ivo DREMELJ, dipl. ing. Jože PUKL, dipl. ing. bodo letošnje nagrade prejeli:

Doktorske disertacije

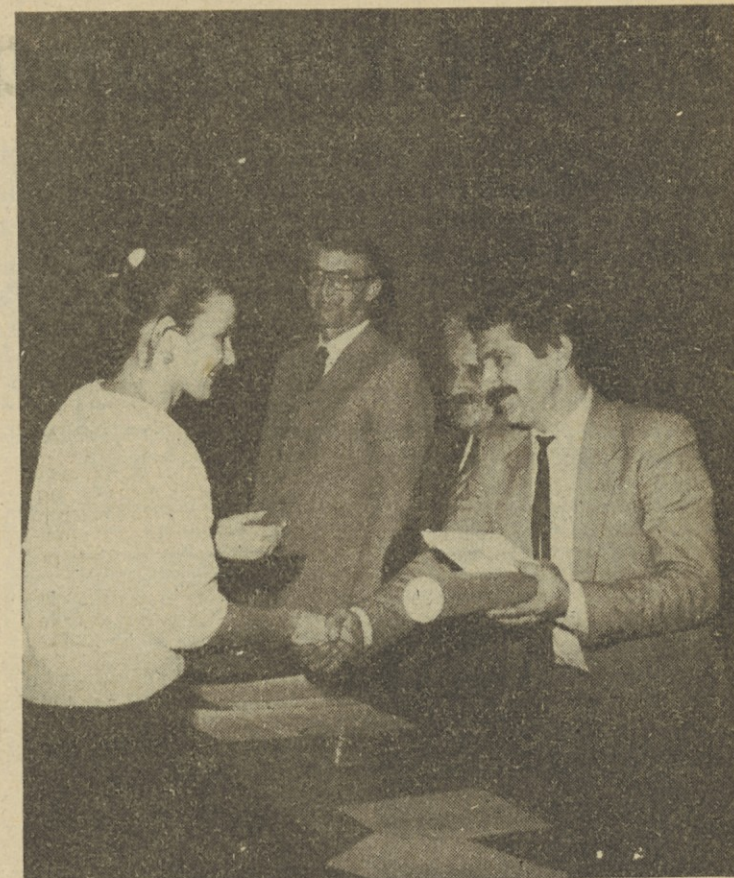
Jadran LENARČIČ: Sinteza kinematike manipulacijskih robotov
Predlagatelj: Fakulteta za elektrotehniko Ljubljana
Mentorja: prof. dr. France BREMŠAK, prof. dr. Miomir Vukobratović.
Vladimir C. STREZOSKI: Prilog metodima za analizu stacionarnih stanja povezanih elektroenergetskih sistema u uslovima strukturnih poremećaja
Predlagatelj: Elektrotehnički fakultet Beograd
Mentor: Prof. dr. Milan ČAVLOVIĆ

Magistrska dela

Ante MARUŠIĆ: Analiza algoritama digitalne distantne zaštite visokonaaponskih vodova
Predlagatelj: Elektrotehnički fakultet Zagreb
Mentor: Prof. dr. Vjekoslav Filipović
Oton MIKULIĆ: Minitorski program za porazdeljeno procesiranje v mikro-računalniškem omrežju
Predlagatelj: Fakulteta za elektrotehniko Ljubljana
Mentor: Prof. dr. Ludvik Gyergyek
Tomislav TOMIŠA: Upravljanje hidrauličkim sistemom hidroelektrarne
Predlagatelj: Elektrotehnički fakultet Zagreb
Mentor: Prof. dr. M. ŠODAN

Diplomska dela

Davor ANTONIĆ: 16-bitovno mikroracionalno ZM 68 k / 1
Predlagatelj: Elektrotehnički fakultet Zagreb
Mentor: prof. dr. G. Smiljanović
Mladen BAŠIĆ: Zaštita generatora pri prekidu uzbude
Predlagatelj: Elektrotehnički fakultet Zagreb
Mentor: V. Pred., Ž. Zlatar

Nagrado prof. dr. Vratislava Bedjanića za diplomsko nalogo z naslovom »Zaštita srednjenaponskih mreža sa uzemljenom neutralnom tačkom putem malog upora« je prejela Zorica Radovanović iz Tuzle

Marjan FEHER: Mjerenja smera: zahtevi i realizacije
Mentor: Prof. dr. Zijo PAŠIĆ
Zorica RADOVANOVIĆ: Zaštita srednjenaponskih mreža sa uzemljenom neutralnom tačkom putem malog upora
Predlagatelj: Elektrotehnički fakultet Tuzla
Mentor: vanp. prof. dr. Franjo BOŽUTA
Oto TEŽAK: Računalniško vodenje enostavnijih procesov
Predlagatelj: Univerza v Mariboru, Tehniška fakulteta VTO Elektrotehnika, računalništvo in informatika
Mentor: Prof. dr. Dali Đongalić

Š. D.

Nagrade prof. dr. Vratislava Bedjanića podeljujemo vsako leto doktorjem in magistrim elektrotehničnih znanosti ter diplomantom elektrotehničnih fakultet

Izkoristiti lastne razvojne dosežke

Možnosti tržnega nastopa s celovitimi sistemskimi rešitvami, kot ga omogočajo proizvodni programi delovnih organizacij Iskre še ne izkoristimo dovolj. Predvsem se bo potrebno ustrezneje organizirati in usposobiti za tovrsten nastop ter zagotoviti, tako povezovanje delovnih organizacij znotraj SOZD Iskre, da bo vsaka udeleženka v posameznem projektu našla svoj račun v skupnem nastopu. Na delovnem obisku predstavnikov SOZD Iskre v DO Elektrovezve so temu vprašanju posvetili še posebno pozornost, saj prav proizvodni program DO Elektrovezve omogoča, tako zanimive samostojne inženirske ponudbe, kot sistemske rešitve v povezovanju z ostalimi DO.

Pred obravnavo tega za DO Elektrovezve in SOZD Iskra tako pomembnega vprašanja pa je v nevezanem pogovoru stekla beseda še o poslovnih problematiki DO Elektrovezve. O poslovanju DO je najprej spregovoril Tibor Šimonka. V uvodu je pojasnil, da so sprva, ob ustanovitvi DO Elektrovezve, leta 1979, načrtovali večji delež pr-

vsemu zaključili letošnje poslovno leto s pozitivno nulo.

V letošnjem letu jim uspeva povečevati obseg fizične proizvodnje za 25% glede na lansko leto, prihodnje leto pa naj bi fizični obseg proizvodnje povečali še za dodatnih 15%.

Izjemnega povečanja izvoza, kot so ga s planom načrtovali, jim ne

Razgovora so se udeležili:

SOZD Iskra: Igor Gruden — predsednik DS, Avguštin Ciuha — predsednik sindikata, Aleksander Mihev — član KPO.

DO Iskra Elektrovezve: Silvo Lednik — Predsednik DS DO, Tibor Šimonka — v. d. direktor področja za gospodarjenje, Janez Šilc — predsednik konference sindikata, Momčilo Stanič — namestnik glavnega direktorja, Bernard Lenardič — predsednik akcijske konference ZK, Metod Kačič — direktor organizacijsko kadrovskega področja, Živko Rozman — direktor tržnega področja, Milan Jaklič — predsednik ZB, Bojan Gorišek — predsednik konference ZSM.

uspeva uresničevati, toda glede na lansko leto, je izvoz vendarle bistveno večji. Lani so imeli 1,5 mio dolarjev konvertibilnega izvoza, letos bodo uresničili 4,4 mio dolarjev konvertibilnega izvoza, za naslednje leto pa planirajo 8 mio dolarjev, kar zagotavljajo že sklenjene pogodbe.

Izredno dolgi proizvodni ciklusi ter dejstvo, da imajo le 7% lastnih sredstev zelo otežuje poslovanje. Zato so primorani najemati drage kredite, za katere bodo letos odšteli 4 milijarde din obresti. Kaj to pomeni si bolje predstavljamo, če vemo, da bo celotna masa dinarskih sredstev, namenjenih za osebne

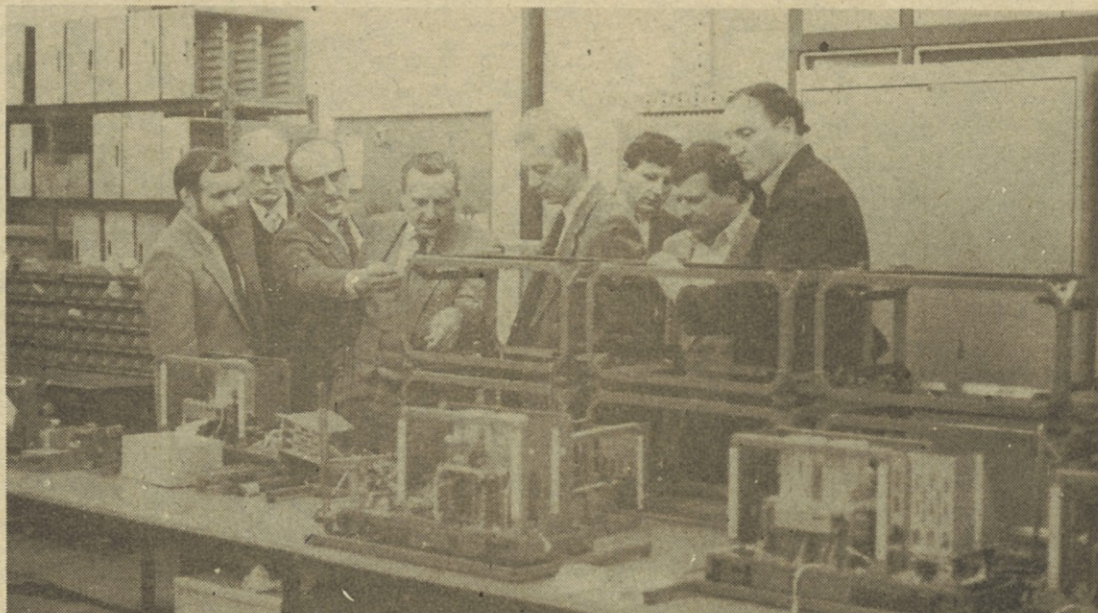
dohodke v DO, letos 2,7 milijarde din. Prav slaba likvidnost tudi bistveno otežuje uspešno saniranje DO in onemogoča realizacijo relativno visokih investicijskih potreb in namer za izgradnjo zadostnih proizvodnih zmogljivosti uspešno zaključenih razvojnih nalog.

Resno oviro boljšim poslovnim rezultatom predstavlja še nemoč uresničevanja uvoznega plana, saj so ga v prvih devetih mesecih uspeli zagotoviti le 34%, kar gre pripisati neučinkovitosti nove devizne zakonodaje.

V prvih devetih mesecih je bil v DO povprečni osebni dohodek 11,6 mio din, kar pomeni, da po povpre-

oizvodnje, namenjene našemu namenskem kupcu, v tem času pa je prišlo do nekaterih zastojev na razvojnih projektih tako, da je odstotek namenske proizvodnje v DO relativno nizek. Vendar so končno le uspešno zaključili tudi te najpomembnejše razvojne projekte in uresničili zagon njihove proizvodnje. Glede na to, da so te naprave tehnično izredno kompleksne in sodobne pa je moč računati, da bodo, kljub hitremu razvoju tehnike, še precej let zanimive za našega kupca. Lahko celo rečemo, da sodi ena izmed teh naprav v sam vrh najzahtevnejših elektronskih naprav, ki so bile kdajkoli izdelane na osnovi lastnega znanja v Jugoslaviji. Z njihovo proizvodnjo se bo tudi povečal delež namenske proizvodnje v DO.

Glede poslovnih rezultatov v prvih devetih mesecih velja reči, da z njimi ne morejo biti zadovoljni, saj bistveno odstopajo od plana, vendar pa ne tako bistveno od dinamičnega proizvodnega plana tako, da bodo po vsej verjetnosti kljub

in njihove tržne možnosti

čju osebnih dohodkov sodijo v zgornjo polovico proizvodnih DO Iskre. Manj ugodno pa je to povprečje, če upoštevamo, da imajo v DO zelo visoko kvalifikacijsko strukturo zaposlenih, ki jo narekuje zahtevno razvojno-raziskovalno delo na njihovih projektih in zahtevna proizvodnja.

Rozman Živko je podal tržno problematiko DO. Najprej se je dotaknil zamud v dobavah kupcem, ki so bile dokaj značilne za DO v preteklih letih. S povečanjem instalirane proizvodne opreme je bilo moč dovolj dvigniti proizvodnjo, da je le-ta lahko pokrila tudi zapadle obveznosti, kar velja še posebej za področje analogne telefonije. V lanskem letu je bila tako večina zamud poravnanih, čeprav obstaja nekaj nedorečenosti, npr. v razvoju in na določenih programih radijskih zvez.

Glede zaloga velja pojasniti, da jih je večji del zaradi nedokončane proizvodnje, medtem ko je finalnih proizvodov zelo malo. Proizvodi DO Elektrozeve so kompleksne elektronske naprave z izjemno velikim številom sestavnih delov, kar glede na neurejenost razmer na tržišču repromateriala in glede na nelikvidnost DO povzroča veliko težav. Pravočasno zagotavljanje kompletnega materiala je oteženo še, ker se domači dobavitelji ne držijo dobavnih rokov iz objektivnih, ali pa tudi subjektivnih razlogov. Razen tega pa je domači repromaterial včasih nekajkrat dražji od uvoženega. To je tudi anomalija, ki vpliva na ceno končnih izdelkov in na dohodek iz izvoza. Zagotavljanje uvoženega repromateriala pa je oteženo zaradi slabe likvidnosti DO in težav pri pravočasnih plačilih dobaviteljem.

DO Elektrozeve se nahaja tudi pred zahtevno nalogo zamenjav tehnologij. Novi sistemi na osnovi digitalne tehnike so že zastavljeni. V telefoniji za civilno področje, je v

fazi uvajanja v proizvodnjo PCM30, višji hierarhični nivoji pa so že v razvoju. V celoti vzeto bodo s svojim programom in dopolnilnim programom od svojega kooperacijskega partnerja firme ITT SEL lahko pokrili potrebe po digitalnih sistemih do 140 Mbit/s.

Pomembno pa je dejstvo, da je DO Elektrozeve s svojim sistemom PCM dovolj zanimiva tudi za industrijsko razvite dežele in še toliko bolj za dežele v razvoju. Tu bodo lahko nastopili tudi v skupnih ponudbah z DO Telematika, saj se njihovi sistemi prenosa dopolnjujejo s ponudbami central iz DO Telematike in DO CEO na področju optolinijske opreme ter z DO Avtomatiko.

Nadalje bo seveda potrebno še večjo pozornost posvetiti sistemskemu nastopu na tržišču. Zato v DO Elektrozeve tudi podpirajo tovrstna prizadevanja, IC kot jih je ta DO predstavila letos na tržni konferenci na Brdu pri Kranju.

Glede uvajanja proizvodnje digitalnih sistemov kot zamenjavo za dosedanje analogne sisteme pa je potrebno opozoriti, da bo obnaporu, ki ga bo potrebno vložiti ob prekvalifikaciji kadra dosti bolj pereč problem zagotavljanje sredstev za nabavo ustrezne opreme. Šibak likvidnosti položaj DO tega ne bo mogel samostojno omogočiti, zato bodo potrebna investicijska sovlaganja s strani kupcev, namenskega kupca, SOZD Iskra in republike. Bi pa potem z obstoječimi zmogljivostmi imeli zagotovljen del domačega trga in tudi izvoz.

Metod Kačič je pojasnil problematiko prehoda v enovito DO. Lani ob polletju so začeli pripravljati predlog o enoviti DO, v oktobru so se delavci na referendumu odločili zanjo in od 1. januarja letošnjega leta je DO Elektrozeve enovita DO. Na tej poti prehoda v enovito DO ni bilo večjih problemov, čeprav so bili tudi določeni pomisleki.

Predvsem, ali enovitost ne bo pomenila tudi »skupen žakelj« z nejasnimi rezultati posameznih proizvodnih skupin ter če bo samoupravljanje lahko enako učinkovito. Prvo bojazen skušajo odpraviti s poglobljenim pristopom k avtomatski obdelavi podatkov, ki bo zagotovila večjo preglednost nad izvrševanjem posameznih nalog in nad končnimi učinki opravljenih del. V smislu zagotavljanja učinkovite samoupravne organiziranosti pa je dan večji pomen zborom delovnih ljudi, pri čemer se ti zbori delijo na delne zборе in informacijske enote, večji pomen je dan delu v sindikalnih skupinah in tudi na delavski svet DO je prešlo več odgovornosti ter dodatnega dela. Z boljšim in hitrejšim informiranjem, v kar je vključeno tudi interno glasilo, pa je

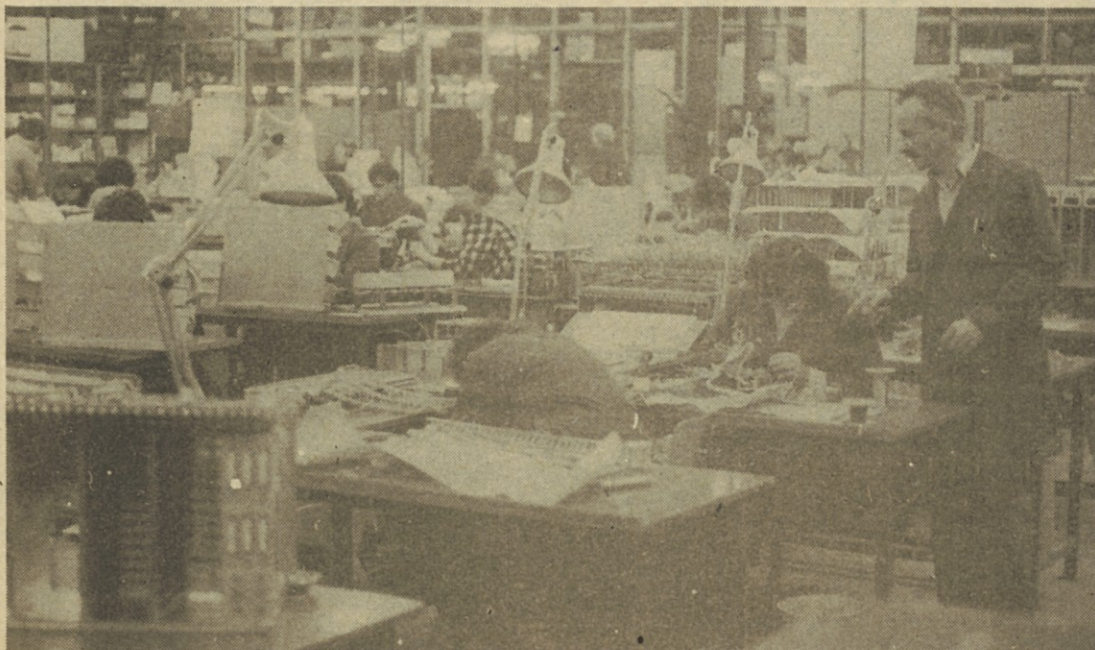
zagotovljen tisti minimum informacij, ki je nujen za uspešno samoupravljanje. V tem času je bilo potrebno še spremeniti in prirediti posamezne samoupravne akte, kar je prav tako uspešno izvršeno. V celoti vzeto lahko rečemo, da je obveščanje, samoupravno organiziranje in delo družbenopolitičnih organizacij zadovoljivo, oz., da ni bilo kakšnih posebej izraženih težav.

Ob poslovnem in samoupravnem organiziranju DO in pa nekaj težav še vedno povzroča razdrobljenost lokacij. Zato bodo vztrajali na prostorski zaokrožitvi v Stegnah, pri čemer pričakujejo tudi pomoč SOZD Iskra ob sedanjih zapletih zaradi obnovitve obrata galvanike in lakirnice.

V nadaljevanju razgovora so še podrobneje obravnavali problematiko namenske proizvodnje, uredničenje posameznih razvojno-proizvodnih projektov, možnosti učinkovitejšega trženja itd. Predstavniki DO Elektrozeve pa so goste seznanili še z delom družbeno-političnih organizacij, z njihovo organiziranostjo in njihovimi prizadevanji, da bi po svojih močeh prispevalo bolj k vzklajenemu in učinkovitejšemu nastopu pri reševanju posameznih problemov znotraj DO.

Iz celotnega pogovora pa lahko strnemo še zaključek, da je bilo v DO Elektrozeve veliko narejenega v smislu dokončanja nekaterih razvojnih nalog ter, da se tudi proizvodnja postopno vse bolj organizira in povečuje. Predvsem pa je bistveno, da za proizvodne programe DO Elektrozev obstajajo velike možnosti obetavnega trženja, tako doma, kot v tujini, saj so plod lastnega znanja, kar tudi pomeni, da za trženje ni nobenih omejitev. Ovira je delno le nekoliko prešibak kadrovski in predvsem finančni potencial, ki zavirata hitrejši prenos že uresničenih razvojnih dosežkov v proizvodnjo.

Boris Čerin

Razgovor s Tonetom Rakovcem

Referendum je bil le prvi korak

Tone Rakovec bo vršilec dolžnosti glavnega direktorja naše delovne organizacije Široka potrošnja formalno samo še do 31. decembra letos. Po tem datumu bo namreč ta naša delovna organizacija tudi pravno prenehala obstajati, ker so se delavci te organizacije odločili na referendumu o reorganizaciji, da bodo ustanovili pet novih delovnih organizacij v okviru SOZD Iskra.

V tem smislu smo seveda našemu sogovorniku najprej zastavili vprašanje, kako je potekal referendum in kakšne rezultate je prinesel.

»Lahko rečem, da je naš referendum o reorganizaciji, imeli smo ga tik pred državnimi prazniki, v celoti uspel. Z referendumom smo ukinili DO Široko potrošnjo in hkrati izoblikovali pet novih, enovitih delovnih organizacij in sicer DO Elektromotorje v Železnikih, DO Antene na Vrhniki, DO Videomatiko na Pržanu, DO Rotacijski sistemi v Idriji in DO Elektroakustiko v Sežani.

V našo novo delovno organizacijo, Elektromotorji v Železnikih so se združili tri TOZD in sicer naša TOZD, TOZD Reteče in Raziskovalni inštitut v Ljubljani. V Železnikih smo za novo organizacijsko obliko glasovali 82%, v Retečah 79%, v Raziskovalnem inštitutu v Ljubljani pa kar stoodstotno.

Tudi v drugih okoljih je referendum uspel in sicer na Pržanu, kjer sta se združili TOZD Iskra Pržan in TOZD Prodaja 79-odstotno na Pržanu in 88-odstotno v Prodaji, medtem ko je bilo za reorganizacijo v Sežani 76%, na Vrhniki 80,6% in v Idriji 79%.

Po referendumu, ko se torej formirala vaša nova delovna organizacija Elektromotorji, ki pa jo bodo ponovno sprejeli po samoupravnih postopkih spet v SOZD Iskro, ste vanjo vključili, kot ste že dejali tudi TOZD v Retečah in Raziskovalni inštitut v Ljubljani. Kako bi zdaj lahko predstavili vašo novo delovno organizacijo?

»Naša delovna organizacija je enovita DO, štela bo okrog 1.500 zaposlenih, s tem da je prejšnja tovarna v Retečah postala naša delovna enota, raziskovalni inštitut pa bo enota za raziskave in razvoj. Takšen je bil tudi prvotni dogovor in elaborat je prav tako nakazal takšno delovno organizacijo mi smo se zato za osnovne kriterije dogovorili še pred referendumom. Naša nova DO bi morala v bodoče imeti vse možnosti razvoja na področju

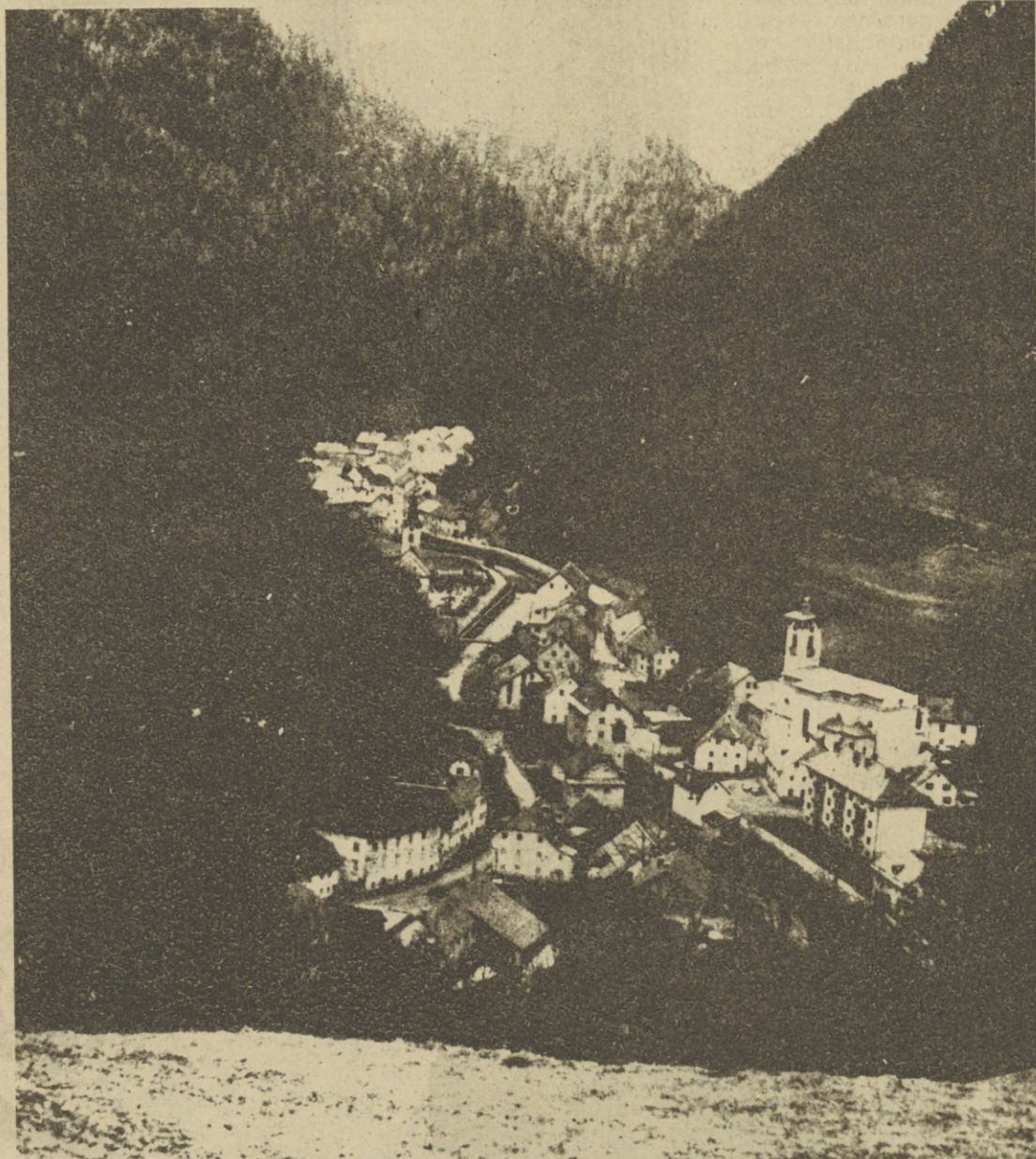
programa elektromotorji, ki je v Iskri še vedno perspektiven in tudi sorazmerno vanjo dovolj vgrajen.«

V prihodnjem letu boste torej startali z dosti dobre volje in perspektivami — kaj torej načrtujete?

»Zavedati se moramo, da je referendum šele prvo dejanje, prvi korak naprej, glavno delo pa nas šele čaka. Prvo trimeseje bomo zagotovo uporabili predvsem za reorganizacijo, za snovanje novih aktov, za njihovo potrditev, hkrati pa

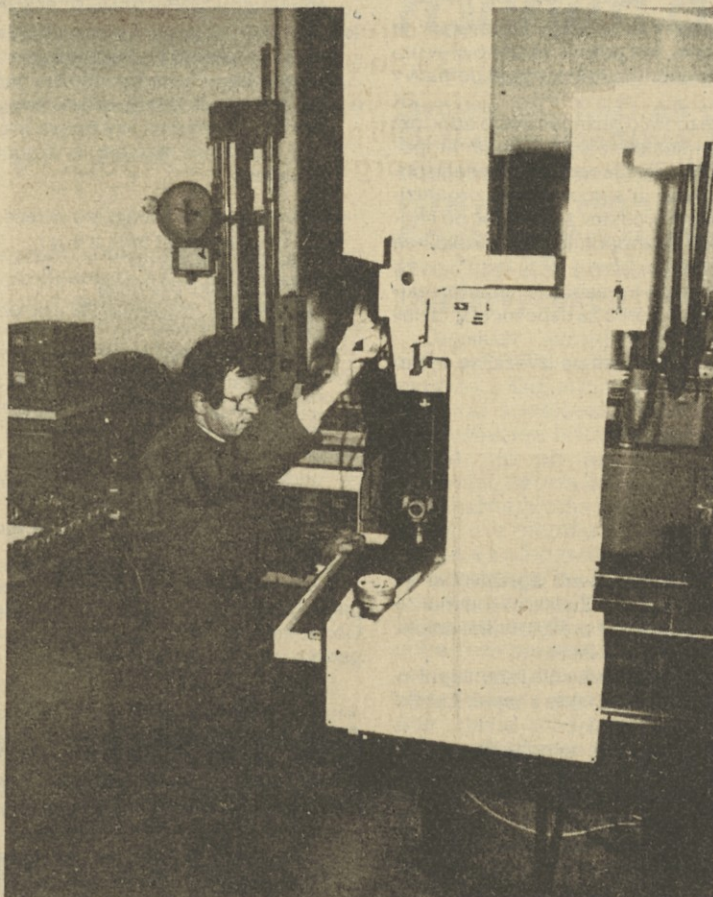
Tone Rakovec

Ob 40. obletnici modernega kovinarstva v Železnikih se spominjamo prednikov žebjarjev, fužinarjev in vseh, ki so v vigenjih kovali lepšo bodočnost... (delavci Iskre, Nika in Tehnice Železniki)

vse delo je še pred nami

bomo potrebovali verjetno kar celotno prvo polletje, da bomo razčistili program. Prevelik optimist bi bil, če bi rekel, da so že kar dani vsi pogoji za dobro poslovanje v prihodnje. Mislim, da bo prehodno obdobje — približno dve leti — potrebno, da bi obe tovarni spravili na skupni imenovalac, in dali Retečam program, ki bo dolgoročen. Dalje bomo morali investirati v to, kar bo zagotavljalo program. Potrebno je še ogromno storiti pri tehnoloških in programskih spremembah. Naša vizija je, da bi delali programe, ki bodo perspektivni, takšni, kakršne Iskra potrebuje v svojem dolgoročnem delu in pa predvsem, da bodo šli v prodajo. Osnovni program bodo zagotovo elektromotorji in to elektromotorji za profesionalne programe. Računamo, da bi leta 1990 morali doseči proizvodnjo, ki bi zajemala od 30 do 40% profesionalnega programa, ostane pa še celoten segment kolektorskih in ostalih motorjev široke potrošnje, ki so temelj za kooperacije. Dalje moramo kooperacije samo še bolj negovati in vpeljati verjetno tudi katero novo kooperacijo predvsem pri velikih aparatih. To sta dva močna segmenta, tretji segment pa so lastni gospodinjski aparati, vendar je tukaj še vse vprašljivo, kateri aparati. Dogovoriti se bomo morali, da bomo izdelovali določeno paleto lastnih aparatov, vse ostalo pa moramo opustiti zaradi tega, ker je vložek v takšne aparate prevelik in bo izvoz nemogoč. Takšen zgled so štedilniki. Podobne aparate si lahko pridobimo

Delo na trikoordinatnem merilnem stroju v mehanski merilnici

prek naših kooperacij, pri čemer lahko rečemo, da naj za dinarje izdelujemo določene »butik proizvode«, vendar pa v manjših količinah.

Naš naslednji, močan segment proizvodnje je program elektromotorjev in sicer koračnih. Naslednje opravilo, ki ga

bo treba še močnejše organizirati, pa so orodja in oprema za namene. Tovarna v Železnikih je na to pripravljena, kadrovsko in po opremljenosti je sposobna in zato bomo morali v naslednjih letih investirati več, o čemer se že tudi dogovarjamo.

In zadnje vprašanje, kako pa

ocenjujete poslovanje v letošnje letu?

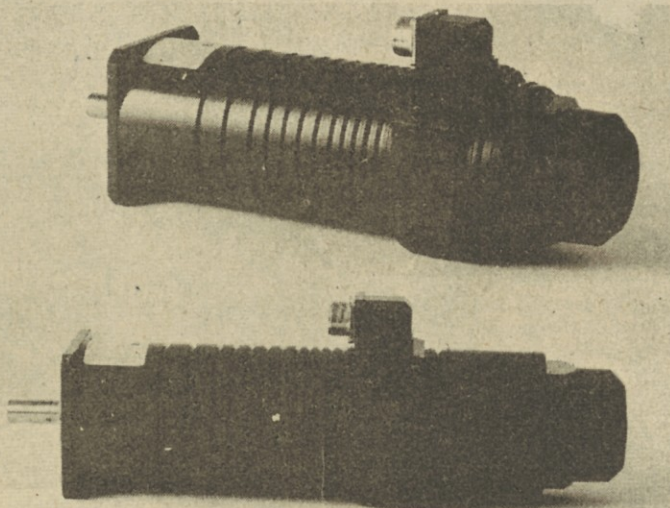
»Med poslovanjem leta 1985 smo bili v težavah, v letošnjem letu pa je iz četrtega v četrteletje poslovanje boljše tako, da bomo letošnje poslovno leto zaključili sorazmerno ugodno, saj so znani že vsi pogoji in narediti moramo samo še končni izračun. Kakšnih večjih preseženj pa ne pričakujemo. Rezultat bo sorazmerno ugoden pri dohodku, popravili smo osebne dohodke, ki so bili lani zelo vprašljivi tako, da mora ob koncu leta ostati nekaj akumulacije.

Podobne pogoje gospodarjenja, če ne bo kakih novih režimov, pričakujemo tudi v letu 1987, čeprav bo akumulacija padla, ker mora pasti zato, ker bomo le združeni v firmo, ki je dohodkovno zelo šibka in če bomo hoteli imeti tudi osebne dohodke pod istimi pogoji, to ne bo lahko, vendar pasem prepričan, da hujšega premika navzdol ne bi smelo biti.

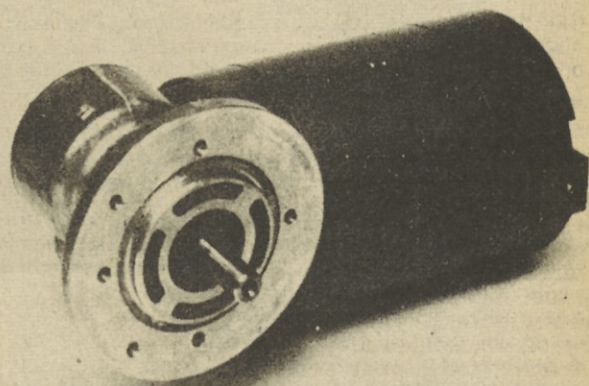
Vse to je odvisno prvič od tečaja dinarja in če bo izvoz stimulativen, če bodo dani pogoji za sorazmerno uspešen izvoz, ker bi potem bil izvoz tisti, ki bo prinašal denar. Tega dozdažal ni bilo, čeprav vsi o tem veliko govorimo.

Drugače pa, če bodo za naše izdelke na domačem trgu cene sproščene, brez administrativnih ovir, potem mislim, da tudi v nastopajočem letu ne sme biti težav pri plasmanu naših izdelkov in s tem ustreznih ekonomskih učinkov,« je zaključil naš sogovornik Tone Rakovec.

D. Ž.

Enosmerni servomotorji s trojnimi magneti

Kolektorski motor z reduktorjem za pogon varilnega stroja

Povzetek ugotovitev

Temeljne ugotovitve

Konferenca je obravnavala vrsto usmeritev in ukrepov za ureditev in bistveno okrepitev poslovnega sistema Iskre, kot pogoja za obnovitev uspešnosti ob vse večjih in močnejših konkurenčnih organizacijah doma in v svetu.

Koncepti enotne poslovne politike Iskre morajo obsegati večjo odprtost Iskre v širše domače in svetovno okolje ter doslednost pri doseganju spoznamo določenih ciljev v interesu vse Iskre in njenega družbenega okolja. Tem ciljem se mora podrežati poslovna in samoupravna organiziranost Iskre, kakor tudi usmerjanje omejenih sredstev za naložbe po enotnih kriterijih ter vrednotenje, pridobivanje in izpopolnjevanje strokovnih kadrov in znanj.

Vnovična vzpostavitev rasti izvpa po obsegu in vsebini je nenadomestljiv predpogoj za uspešnost in razvoj Iskre ter merilo za uspešnost vodstev organizacij Iskre.

Nosilke realizacije vseh poslovnih nalog, še zlasti pa izvoza, so v Iskri delovne organizacije.

Mednarodno tržišče

Splošne ugotovitve

a) Proces prenove trženja Iskre terja večjo poslovno agresivnost in urejenost vseh v trženje vključenih subjektov. — Za Iskro Commerce pa to pomeni prehod na interesno povezovanje s proizvodnimi delovnimi organizacijami v skladu s poslovno politiko Iskre.

b) Trženje izdelkov in storitev Iskre na posameznih tržiščih je temeljna in prednostna dejavnost in naloga poslovnih enot Iskre v tujini. Ostale dejavnosti so dopolnilne.

Izpolnjevanje letnih načrtov izvoza Iskre je temeljna naloga v dejavnosti poslovnih enot Iskre v tujini in merilo uspešnosti vodij teh enot.

Strokovne službe Iskre Commerce bodo postopno oblikovale merila in postopke za izbiranje vsebine in načina poslovanja posameznih poslovnih enot v tujini. — Med dejavnosti v tej smeri sodi tudi raziskava »Tržne poti Iskre v Evropi za trgovinsko blago«, ki jo v sodelovanju z Iskro Commerce izvaja ITEO Ljubljana.

c) Poslovne enote v tujini in tržna področja v Iskri Commerce v sodelovanju s proizvodnimi delovnimi organizacijami bodo do konca decembra 1986 skupaj obdelale izbor in opredelitev skupin ključnih poslov, kot osnovo za uvajanje koncentriranega trženja.

Skupinam ključnih poslov velja prednost pri načrtovanju vseh trženjskih dejavnosti v regionalni tržni organizaciji Iskre. Vse oblike združenih sredstev za trženje lahko uporabljajo le za te posle.

Urejanje poslovne informatike za načrtovanje, izvajanje in spremljanje trženja po skupinah ključnih poslov je za strokovne službe Iskre Commerce nujna in prednostna naloga.

d) S 1. januarjem velja v Iskri Commerce ciljno vodenje za načrtovanje in spremljanje dela delavcev, med katerimi so tudi vodje trženjskih enot Iskre v tujini.

Do konca decembra prejme vsak izmed teh delavcev navodila, ki bodo obsegala postopek ciljnega vodenja.

e) Iskra ustvarja vse večji del svoje prodajne realizacije na sistemski ponudbi. Zato je treba dograditi funkcijo trženja, da bo organizacijsko povezovala vse za trženje sistemov nujne strokovne potenciale in, da bo ustrezala tehnologiji trženja sistemov.

Osvoji se projektno vodenje, kot osnovni način za trženje sistemov. Nosilka systemskega posla naj bo organizacija Iskre, ki je odgovorna za določeno skupino ciljnih odjemalcev. Do ciljnega posla ima Iskra le eno tržno pot.

Komercialni inženiring trženja sistemov (KITS) v Iskri Commerce opravlja za regionalno tržno organizacijo Iskre ter na osnovi interesnega povezovanja za proizvodne delovne organizacije Iskre:

- izdelava in kompletiranje ponudbe
- načrtovanje poteka projekta
- skrbništvo nad izvajanjem projekta
- izvedbeni inženiring, ki vsebuje: finančni, pravni, organizacijski in logistični inženiring ter službo za posebne posle.

Komercialni inženiring za trženje sistemov je zasnova integriranega sistema tržnega inženiringa v Iskri.

f) Za vse vodje poslovnih enot Iskre v tujini je obvezno od januarja 1986 dopolnilno strokovno izobraževanje v obsegu 1 delovni teden na leto.

g) Konferenca je na osnovi pripravljenih gradiv in analiz obravnavala vrsto vprašanj s področja gospodarjenja in urejenosti poslovanja enot Iskre v tujini, tako o vsebini in načinu poslovanja, gospodarnosti trženja posameznih skupin izdelkov (posredovanje, ali distribucija), ukrepov za vzdrževanje likvidnosti in obravnavanje valutnih tveganj, urejanju kapitalnih razmerij in drugih vprašanj, ki še terjajo strokovno obdelavo.

- opravljanje in vodenje ino-mreže
- OTT — osvajanje tujih trgov
- višek sredstev za OTT
- predstavniške provizije
- kooperacije (trgovske) pri valutnem riziku
- obresti
- zadržani dobički v ino — podjetjih v tujini
- usklajevanje likvidnosti med ino — firmami
- usklajevanje medsebojnih odnosov na relaciji podjetje v tujini — IC
- usklajevanje med podjetji v tujini
- ureditev kapitalnih razmerij prek Cranex kot holdinga
- odgovornost delavcev IC za zakonito poslovanje
- uvozno-plačilna informatika
- šifrant poslovnih partnerjev — inozemskih kupcev
- ISIP

Vodje poslovnih enot Iskre v tujini bodo gradiva podrobno proučili in pisno javili svoja stališča in pripombe do 10. 12. 1986 vodstvu Iskre Commerce, ki jih bo upoštevala pri dokončnih predlogih pristojnim organom Iskre in pri svojih ukrepih.

Dežele razvitega zahoda

V letu 1986 bo izvoz Iskre dosegel 82 M\$ (načrt 93 M\$), kar je za 9% več, kot v letu 1985. Delež izvoza za dežele razvitega zahoda je le 1/3 torej manj,

Britanski standard Iskrinim električnim ročnim orodjem

»V imenu Iskre Limited čestitam delavkam in delavcem DO ERO ob pridobitvi atesta britanske ustanove za standarde. S tem atestom je Iskra tudi na tržišču Velike Britanije dokazala, da ima varna in kakovostna električna ročna orodja in tudi utečen sistem nadzora kakovosti,« je na skromni slavnosti ob izročitvi BSI vodilnim delavcem ERO v Kranju poudaril Dušan Vučinič iz Iskrinega predstavništva v Londonu.

Direktor razvojnega področja v ERO Janez Slavec, ki je skupaj z Dušanom Vučiničem aktivno sodeloval v postopku pridobivanja britanskega standarda, je ob tej priložnosti povedal, da ima Iskra za električna ročna orodja že domala vse evropske standarde. Prav zdaj poteka tudi postopek za pridobitev standarda Združenih držav Amerike in sicer za določen segment orodij — za kotne brusilce in skupino hobi vrtalnikov.

Na tržišču Velike Britanije je začela Iskra prodajati električna ročna orodja že pred dve desetletji. Prisotni smo skoraj celotnim programom ERO in Perlesa. Izredno razveseljivi so zlasti letošnji prodajni rezultati, saj bo Iskra po vsem

sedeč izvozila na to tržišče v primerjavi z lanskim letom, kar za 27% do 28%, približno enako povečanje pa v ERO in Iskri Limited načrtujejo tudi za prihodnje leto.

Vsekakor temelji optimizem za prodajo ERO in Perlesa na tržišču Velike Britanije v letu 1987 tudi na pridobitvi atesta British standard Institution.

Slavnosti, na kateri je Dušan Vučinič izročil Janezu Slavcu potrdilo o pridobitvi atesta, so se udeležili tudi glavni direktor ERO Jože Zaletel, vodja izvoza v ERO za trženje z razvitim zahodom Tone Poštovan, Lado Sodin iz Iskre Commerce in drugi.

Lado Drobež

kot srednjeročna usmeritev (50%). Izdelčna ponudba Iskre zastareva, v njej prevladujejo izdelki z visoko vrednostjo vgrajenih materialov (52% so rotacijski stroji), elektromehanski in elektronski elementi (25%), medtem ko je izdelkov le 22% in naprav 4%. Poslovna in izdelčna kakovost in zanesljivost nista zadostni.

Načrt za leto 1987 je 100 M\$, kar je v skladu z izrednim pomenom tržišč razvitega Zahoda za Iskro. Nadaljevala naj bi se rast trženja za številce, releje, instrumente in elektromehanske sestavne dele, pospeševali bodo trženje računalniških sistemov in modulov Delte ter vrsto novih izdelkov.

Cilj naj bo razvijanje višjih in trajnih oblik sodelovanja s partnerji v tujini. Pri tem bo bistveno kadrovsko dopolnjevanje mreže poslovnih enot s strokovnjaki za posamezne programe, izboljševanje delovanja enot in tržnih področij Iskre Commerce ter spodbude družbene skupnosti trženju na najbolj zahtevna tržišča.

Dežele v razvoju

Trženje Iskre najbolj stagnira v deželah v razvoju (1986 samo 53 M\$ ob načrtu 74 M\$) čeprav so to za Iskro najbolj perspektivna tržišča. Razlogi so predvsem zaostajanje Iskre za konkurenco zaradi počasnega inoviranja in dvomov, ki jih pri odjemalcih sistemov povzročata ekonomska nestabilnost Jugoslavije. Poslovna zanesljivost Iskre ni zadostna, komercialno — tehnična dokumentacija nepopolna, finančni pogoji manj konkurenčni, trženjska mreža pa še malo razvita (samo 5 točk), predvsem pa je trženje Iskre v DVR izredno razpršeno. Dve tretjini izvoza odpadejo na Turčijo, Irak in Alžir, Iskra pa trži v 45 deželah.

Načrt izvoza za 1987 leto je za 28% višji (68,3 M\$) od ocene za leto 1986 in je zelo ambiciozen. Trženje bo osredotočeno predvsem na prodajo novih kompleksnih sistemov in na prenos tehnologij, ob tem pa na tržišča: Turčije, Alžirije, Iraka in LR Kitajske. To terja koncentracijo razpoložljivih kadrov na trženju sistemov, prevzemanje vezanih poslov, zlasti pa enotnost tržnega nastopanja Iskre.

Tržišče SEV

Na področju SEV bo Iskra v celoti izpolnila načrt izvoza za 1986 in ambiciozno načrtuje povečanje za 127 M\$ (od tega 104 MCI\$ in 24 MUS\$), kar naj bi uspelo z vključevanjem nekaterih novih programov in DO (teleinformatika, tehnologija za proizvodnjo elementov, programi Avtomatike in Kibernetike, računalniki). Izvoz v SEV ostaja za Iskro zelo zanimiv, vendar nastajajo na tem področju vsebinske spremembe.

Iskra se mora tem spremembam prilagajati z ustrežno poslovnostjo, izdelčno zanesljivostjo in kakovostjo, primernimi cenami ter privrženostjo, da sprejema tudi plačila v blagu.

Pogoj za uspešnost Iskre je izpolnjevanje teh zahtev, pravočasno vključevanje v plane v SEV ter večje vključevanje političnih in gospodarskih predstavnikov (delegacije na meddržavni ravni), zlasti pasklepanje poslov s protidobavami ter pravočasne dobave.

Domače tržišče

Ocenjena vrednost prodaje Iskre za leto 1986 znaša 202,5 milijard din, kar predstavlja 123% več, kot leta 1985. Kljub velikemu porastu prodaje pa Iskrin delež na jugoslovanskem trgu pada zaradi nezadostne ponudbe posameznih blagovnih skupin.

Cene nekaterih Iskrinih programov so višje od konkurence, kar pa lahko le delno utemeljimo z boljšo kvaliteto, poslovnostjo in dobrim servisiranjem.

Direktorji filijal ocenjujejo, da bo plasman blaga prek tuje trgovske mreže (podpisnice SaS) presegel 92 Mrd din. Ustvarjeni so pogoji (plan, dopolnila prodajnih pogojev, interna navodila za sklepanje dogovorov in drugo) za sklepanje dogovorov za leto 1987, ki bodo predvidoma zaključeni do 25. 12. 1986.

Politika trženja Iskre mora v bodoče upoštevati vse večje zapiranje lokalnih tržišč. Položaj se otežkočajo zelo ostri pogoji trženja Iskre. Pogoj za uspešnost v naslednjem obdobju bo čim enotnejše nastopanje Iskre na tržišču. Med elemente uspešnosti bodo sodili organizirano usmerjanje nabave na domačem trgu, usmerjanje sredstev za manj razvita področja, zlasti pa prenašanje tehnologij na druga področja v Jugoslaviji. Nedopustna je praksa, da organizacije Iskre usmerjajo na domače tržišče izdelke, ki niso bili uspešni v izvozu.

Ob tem se še povečuje pomen lastne mreže trženjskih enot, ki omogoča Iskri nenehen in neposreden dostop do končnih odjemalcev, kar je bistveno zlasti pri uvajanju novih izdelkov in sistemov.

Plasman izdelkov Iskre prek lastne trgovinske mreže naj bi v letu 1987 dosegel 50 Mr\$ din. Težave zaradi novega zakona o trženju bo mogoče obvladati le s prožnejšim prilagajanjem tržnim razmeram in konkurenci ter z agresivnejšo obdelavo tržišč (maloprodaja).

S slavnosti ob podelitvi BSI atesta Iskrini DO ERO

Program opreme uspešno nadomešča izpad proizvodnje keramičnih kondenzatorjev

V žužemberški temeljni organizaciji KEKO so se tudi letos nadaljevale nemajhne težave zaradi pomanjkanja naročil za enoslojni (SLC) in tudi večslojni (MLC) kondenzator. Problematiko so poskušali reševati na različne načine, najbolj uspešni pa so bili pri plasnaju doma razvite opreme in tehnologije. O tem, kako so potekala prizadevanja za doseganje zastavljenih nalog v letu 1986, smo se pogovarjali z direktorjem Dušanom Lavričem:

»Že nekaj časa nas spremljajo problemi pri prodaji kondenzatorjev na tujih trgih. Pred leti smo glavino izvoza realizirali na ameriškem tržišču, prav tam pa smo lani doživeli hude izpade, ki jih še do danes nismo uspeli v celoti nadoknaditi. Precej intenzivno smo se zato začeli angažirati na zahodnoevropskem področju, rahli trendi izboljševanja pa se kažejo šele v letošnjem zadnjem četrtletju. Z novim letom naj bi proizvodnjo dvignili na 8 do 10 milijonov kosov enoslojnih in na 2 do 2,5 milijonov kosov večslojnih kondenzatorjev, kar je za 40% več kot trenutno proizvajamo. Tako se bomo postopno

približali količinam, ki smo jih predvideli v investicijskem elaboratu. Pri tako povečanem obsegu proizvodnje, naj bi v prihodnjem letu izvozili vsaj polovico te količine.«

Ali ti plani temeljijo na realnih predpostavkah?

»Trenutno imamo zagotovljena naročila za 8 mio kosov SLC in 2 mio kosov MLC, odpirajo pa se še tržišča v Španiji, Nemčiji in Italiji, obetajo pa se tudi posli v vzhodnoevropskih državah. Vsa predvidevanja kažejo, da bo mo plani lahko dosledno realizirali. Kljub vsemu pa menim, da s mo glede na pogoje gospodarjenja v tujini vedno manj konkurenčni. Še

premalo pa se tudi sami angažiramo v tržnih aktivnostih.«

— Ali sovpada povečanje naročil tudi z dvigom kakovosti vaših izdelkov?

Dokaj uspešno smo v tem obdobju osvojili lastno proizvodnjo keramičnih teles, ki so osnova za proizvodnjo enoslojnih kondenzatorjev. Zadnji dve leti smo v sodelovanju z zunanjimi inštitucijami delali na razvoju domačih metalizacijskih past, ki naj bi nadomestile uvožene materiale, vendar pa prizadevanja niso bila uspešna. Kakovost ni zadovoljevala zahtevnih tujih odjemalcev, zato smo znova prisiljeni te materiale uvažati. S tem smo tudi izboljšali možnosti za povečan izvoz.

V okviru akcije za izboljšanje kakovosti se poskušamo vključiti v sistem IS 9000. Prva skupina izdelkov bo pripravljena za vstop že naslednje leto.«

— Poleg osnovnega programa kondenzatorjev ste zelo aktivni tudi na drugih programih, ki so v zadnjem času uspešno nadomeščali pomanjkanje naročil?

»Eden izmed takih programov je proizvodnja elektromehanskih sklopov. To so statorji za elektromotorje, več vrst stikal in sestavni deli za številne, ki jih delamo v kooperaciji. Imamo pa tudi nekaj lastnih proizvodov, kot so starter za fluorescenčne luči in elektro-

Dušan Lavrič

magneti za pralne stroje. Zelo obetajoč program pa je profesionalni javljalik plina.

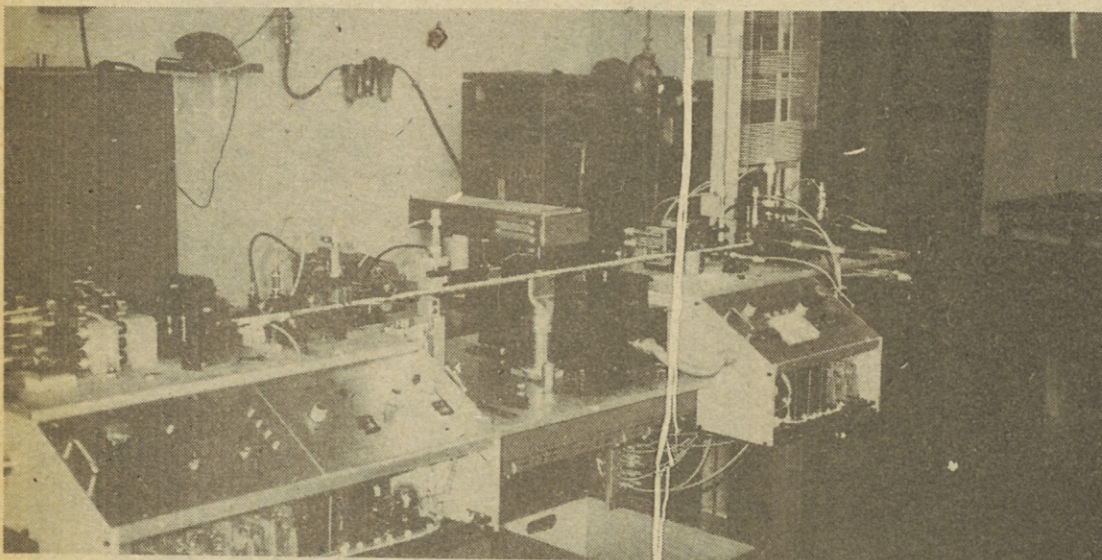
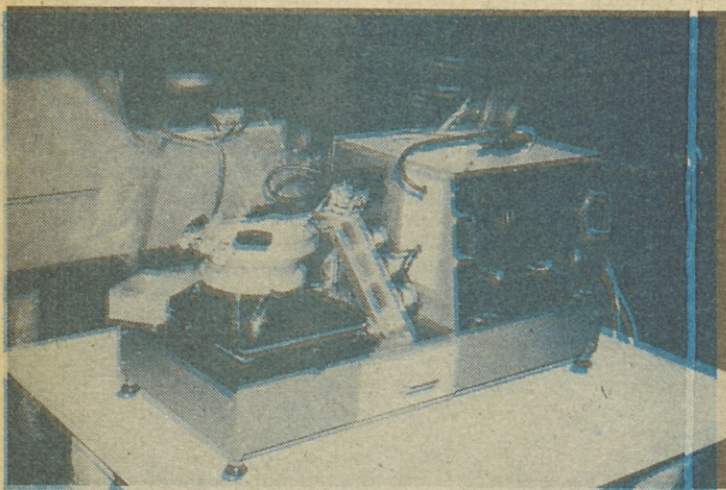
Drug zelo pomemben segment naše dejavnosti pa je proizvodnja doma razvite in konstruirane opreme za izdelovanje večslojnih keramičnih kondenzatorjev. Novembra smo zaključili posel s Sovjetsko zvezo v vrednosti 2,6 mio klirinških dolarjev. Naši strokovnjaki se pravkar mudijo na montaži proizvodne linije v Vitebsku. Za naslednje leto smo že sklenili pogodbo za nadaljnjih 4,2 milijonov dolarjev, napovedujejo pa se tudi dolgoročnejsi posli do leta 1990. Vrsto povpraševanj beležimo tudi na konvertibilnih področjih tako, da se že postavljajo vprašanje zadostnih zmogljivosti. Perspektive za prodajo te doma razvite opreme, vključno s tehnologijo so izredne, zato se že pripravljamo na razširitev zmogljivosti v ročni in strojni delavnici v vrednosti 1 mrd. Ob tem pa si postavljamo pereče vprašanje — kje dobiti vsaj 15 delavcev, rezkalcev, strugarjev in ključavničarjev, ki bi jih potrebovali v ročni delavnici.

Trenutno podeljujemo 45 štipendij na srednjih in visokih šolah, vendar je štipendistov iz Suhe krajine premalo. Naši OD še niso dovolj stimulativni, da bi pritegnili strokovnjake od drugod, pohvalimo pa se lahko, da smo v zadnjih desetih letih kupili 20 stanovanj. Zavedamo pa se, da bomo na področju kadrovske politike morali storiti še veliko.

Kako torej kaže poslovno leto 1986?

»Zmanjšan obseg proizvodnje keramičnih kondenzatorjev je sicer precej vplival na devetmesečne rezultate, stanje pa se zaradi prodaje opreme bistveno popravlja tako, da bomo v dohodkovnem smislu planske predpostavke ob koncu leta v celoti izpolnili.«

I. S.

V Žužemberku so osvojili proizvodnjo kompletne opreme za izdelavo MLC — večplastnih keramičnih kondenzatorjev

Novi prostori v litostrojski srednji šoli

Poglobljeno sodelovanje na področju šolanja

Dobro sodelovanje Iskre in Litostroja tudi na vzgojno-izobraževalnem področju. Vsako leto se vpiše na litostrojsko Srednjo šolo tehniških strok Franca Leskoška-Luke okrog devetdeset Iskrinih študentov. Že pred petnajstimi leti je Iskra financirala izgradnjo prizidka v litostrojski šoli za svoje študente iz ljubljanske regije.

Prejšnji teden so ob dnevu šole na Srednji šoli tehniških strok Franca Leskoška-Luke pri Titovih zavodih Litostroj slavnostno odprli štirinajst specialnih učilnic za izvajanje strokovnega pouka v strojništvu, metalurgiji in elektroniki. Nove prostore, s katerimi so temeljito izboljšali učne in pedagoške razmere, je financiral Litostroj, opremo je dobavil Slovenijales, celotna naložba pa je stala več kot 400 milijonov dinarjev. Poleg novih učilnic so pridobili tudi prostore za knjižnico, delo družbenih organizacij in nekaterih interesnih dejavnosti učencev. Nekatere izmed specialnih učilnic so dobro opremljene z učnimi sredstvi, kar velja predvsem za obe računalniški učilnici pa tudi za učilnice za izvajanje praktičnega pouka in meritev v vzgojno-izobraževalnem programu elektronike. Velika pridobitev je specialna učilnica — delavnica za računalniško krmiljeno obdelavo. V njej se že

Velika pridobitev je specialna učilnica — delavnica za računalniško krmiljeno obdelavo (CNC). Uredili so jo z uvoženo strojno, računalniško in AV opremo. V njej so tri namizne CNC stružnice, tri namizni CNC rezalni stroji, štiri računalniki, devet TV aparatov, televizijske snemalne kamere, VIDEO rekorder, grafoskop in šest opremljenih mest za prednastavljanje orodja. Vse to je povezano v sistem, ki omogoča najsodobnejše izobraževanje v skupinah.

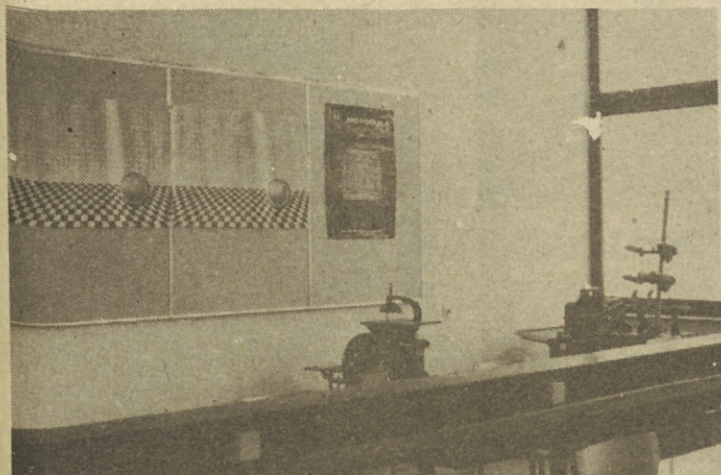
od jeseni izobražujejo učenci zadnjega letnika smeri strojni tehnik, pripravljen pa imajo tudi program za izobraževanje učencev oblikovalcev kovin in poseben program za izobraževanje

V tem šolskem letu se je v litostrojsko šolo vpisalo 1011 učencev, ki se izobražujejo po programih srednjega usmerjenega izobraževanja strojne, metalurške in elektrotehniške usmeritve (elektronika). V dveh oddelkih se šolajo učenci v dveh skrajšanih programih strojne in metalurške usmeritve, sicer pa je polovica učencev v smereh triletnega izobraževanja četrte stopnje zahtevnosti in polovica v smereh štiriletnega izobraževanja pete zahtevnostne stopnje. Skoraj polovica je litostrojskih študentov, preostali pa se izobražujejo za druge uporabnike, ali pa niso študenti. Tri četrtine učencev je iz ljubljanskih občin.

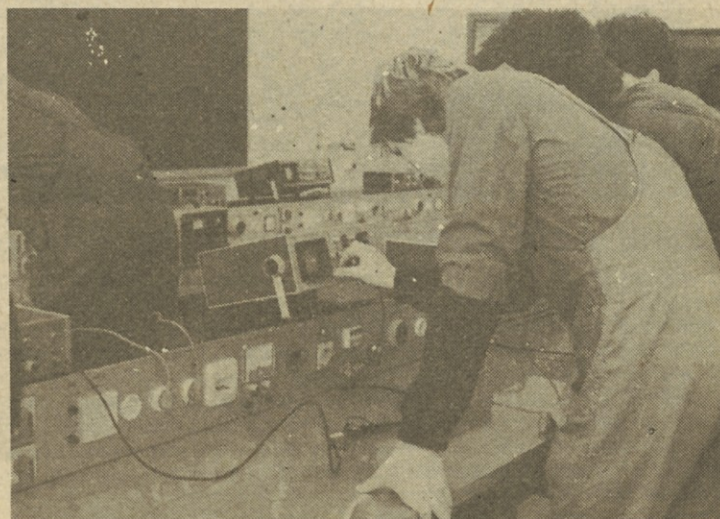
Kot smo že omenili, obiskuje litostrojsko šolo kar precej Iskrinih študentov, predvsem iz ljubljanskih Iskrinih delovnih organizacij. Tako učencem ni treba vsak dan potovati v Iskrino kranjsko srednjo šolo. Kot so povedali predstavniki litostrojske šole na ponedeljkovi tiskovni konferenci, Iskra dobro sodeluje z njimi in je tudi v bodoče pripravljena pomagati pri razširitvi izobraževalnih zmogljivosti, predvsem pri nabavi različne opreme za učilnice in delavnice.

Tesna povezava med Litostrojem in Iskro pa tudi drugimi delovnimi organizacijami je omogočila, da so bili v izobraževalnem centru ustvarjeni dobri pogoji za izobraževanje. Pomembno pa je ta povezanost vplivala tudi na vsebino in metode vzgojno-izobraževalnega dela. Predpisane vsebine strokovno teoretičnega in praktičnega pouka v šoli so učitelji prilagajali potrebam OZD uporabnikov, v izobraževalni proces v šolskih delavnicah je bila vedno vključena proizvodnja, mnenja in pripombe iz tovarn o učencih pa so usmerjale šolsko delo, kot nenehno skrb za kakovost vzgojno-izobraževalnega procesa.

VŽ

V litostrojski šoli se izobražujejo Iskrini študenti predvsem v kovinarski in elektro usmeritvi

Se bomo zdramili?

»Eno izmed temeljnih spoznanj je, da je znanje gonilna sila razvoja, da pa je nezadovoljiva kadrovska sestava zaposlenih najmočnejša zavora napredka. V semiški Iskri pa imamo prav strokovnih kadrov premalo. Predvsem je kritično na razvojnem področju, kjer bi moral biti zbran najsposobnejši in najperspektivnejši kader, ki bi se lahko spoprijel s prihodnostjo,« je na zboru osnovne organizacije sindikata v delovni skupnosti skupnih služb opozorila predsednica sindikata v skupnih službah.

V preteklem letu se je semiški sindikat srečeval z nemalokaterimi problemi, tako znotraj same sindikalne organizacije, kot tudi s težavami delovne organizacije. Nekatere probleme so hrabro prebrodili, nekaj pa jih je ostalo še odprtih. Toda po letnih poročilih, ki so jih pretekli teden predstavili predsedniki izvršnih odborov sindikata na zborih sindikalnih osnovnih organizacij, so na pereče probleme same delovne organizacije in organiziranost sindikata najbolj kritično opozorili člani izvršnega odbora delovne skupnosti.

Kot smo že nakazali, je eden izmed večjih problemov po-

manjkanje strokovnega kadra, kar bi se vsekakor moralo nanašati tudi sindikat. Kajti čim hitrejši razvoj tovarne, s tem pa tudi zagotovljena socialna varnost delavca, je še kako

pomembno področje pri delovanju sindikata. Vse to pa je povezano tudi s kadrovsko problematiko, zato mora tudi sindikata z mnenji in predlogi prispevati k dopolnitvi strokovnih služb na tem področju, kot

V pokoj je odšel eden izmed prvih Iskrinih trgovskih potnikov

»Odlikujejo ga tri čudovite človeške lastnosti — poštenost, disciplinirano izvrševanje delovnih nalog in pripadnost delovni organizaciji,« je med drugim zapisano v predlogu za podelitev priznanja Iskre Commerce, ki ga je prejel Aleksander Puletić iz Iskrinega predstavnštva v Beogradu. In ta človek, eden izmed prvih Iskrinih trgovskih potnikov, je te dni odšel, po skoraj dveh desetletjih dela v Iskri, v pokoj.

V beograjski filijali pa tudi v drugih Iskrinih predstavnštvih so imeli Aleksandra Puletića, ali kot so ga na kratko klicali, Acota, za doajena trgovske potniške službe v Iskri. Njegovo odgovorno obnašanje v službi je izredno ugodno vplivalo tudi na celoten Iskrin beograjski kolektiv, med svojimi kolegi, potniki je predstavljal avtoriteto, hkrati pa jim bil za vzgled. Izstopala so tudi njegova stališča, ki so v marsičem pripomogla k mobilizaciji celotne potniške mreže, v kritičnih tržnih položajih pa je vedno s svojimi nesebičnimi predlogi pripomogel pri iskanju prave rešitve.

Aco, mnogo zdravja in sreče ti želijo delavci Iskre!

LD

tudi vzpodbujati vodstva temeljnih in delovne organizacije k sprejemanju konkretnjših sklepov za hitrejše reševanje teh problemov, je že v uvodu omenila predsednica sindikata. Vsekakor bo treba rešitve iskati v intenzivnejšem izobraževanju ob delu, štipendiranju in v sodelovanju z drugimi institucijami in strokovnjaki. Poleg tega pa bo treba tudi izboljšati programe pripravnštva, da bodo bolj sistematični, celoviti pa tudi zanimivejši.

V nadaljevanju enoletnega poročila o delu sindikata je bilo omenjeno tudi sodelovanje na letošnjih volitvah, tako v delovni organizaciji, kot tudi v občini, kjer ocenjujejo, da so se predvsem v predvolilnih postopkih pojavljale nepravilnosti. Tudi pri samem kadrovanju v sindikat ni bilo prave kadrovske politike.

Medtem ko je izvršni odbor sindikata pohvalil delovanje delegatskega sistema v DSSS, vključevanju strokovnih služb glede podajanja jasnih informacij za odločanje, delovanje konferenc delegacij pa ni bil zadovoljen z delovanjem samoupravne delavske kontrole, ki na žalost na ravni delovne organizacije ne deluje, kar je nedvomno nesprijemljivo. V poročilu je bilo omenjenih še nekaj kritik kot tudi samokritik, v glavnem pa so člani izvršnega odbora pustili odprtih nekaj problemov, ki naj bi jih na zboru osnovne organizacije dorekli in dopolnili poročilo.

Toda odzivnosti med članstvom ni bilo, kajti vsi so ostali nekako pasivni in nezainteresirani. Vsekakor je bilo naštetih nekaj področij, s katerimi bi se morala ukvarjati tudi sindikalna organizacija, jih morda izboljšati, dopolniti, ali pa opozoriti na nepravilnosti. Res je, da jih ni mogoče rešiti na zboru le z besedami. Toda vsekakor bi se dalo na »množičnem srečanju«, kjer se nedvomno soočajo različna mnenja — to pot neizrečena nakazati določene rešitve, ali pa vsaj zdramiti nekatere odgovorne delavce za reševanje nakazanih problemov. Res je škoda, če je bila za neodzivnost delavcev na zboru, kriva inertnost, nezaupanje in nezainteresiranost, ali pa že res popolna nevera v delovanje sindikalne organizacije. Upajmo le, da niso bile po končanem zboru spet izrečene tiste že tako »frazerske misli« — ah kaj, saj sindikat je le ozimnica«. VŽ

Pred izidom knjige

Razgovor z Anko Veselovo

»Kako celovito obvladati kakovost?«

V sodobnem svetu postaja kakovost izdelkov najodločilnejši dejavnik svetovnega gospodarstva in mednarodne menjave v njem. Poleg količine in cenenosti izdelkov je prav kakovost tista oporna točka, ki je omogočila zlasti Japonci, da je postala druga najmočnejša ekonomska sila sveta. Zato tudi ni nič čudnega, da je prav Japonec, dr. Kaoru Ishikawa v svetu že dolgo spoštovan in cenjen, kot eden izmed vodilnih strokovnjakov za obvladovanje kakovosti. Dr. Ishikawa je tudi napisal o tej problematiki knjigo pod naslovom »Kako celovito obvladati kakovost?« s podnaslovom »japonska pot«, v kateri je strnil svoje dolgoletno delo in praktične metode, ki so pomagale tisočim podjetjem po svetu, med njimi sta poleg japonskih podjetij začeli tudi znani ameriški trdkci IBM in Ford, proizvajati izdelke z višjo kakovostjo, ob znatno nižjih stroških.

In zdaj bo prišla knjiga dr. Ishikawe v slovenskem prevodu tudi marca prihodnjega leta na naš knjižni trg. Tako bo ta uspešnica, ki je v avtorjevi domovini dosegla več kot sto tisoč izvodov naklad in bila »bestseller« tudi v ZDA in drugih industrijsko razvitih deželah, ter jo je v angleščino prevedel David J. Lu, v roke tudi slovenskim bralcem. Knjigo »Kako celovito obvladati kakovost?« bo izdala v prevodu Lotarja Kozine Tehniška založba Slovenije. Zato smo se obrnili na direktorico in glayno urednico založbe Anko Veselovo, da bi nam povedala kaj več o tej knjigi, ki prihaja verjetno o pravem času na naš knjižni trg.

Naši sogovornici smo najprej zastavili vprašanje, kako so v založbi prišli do ideje prevesti, oz. natisniti prav delo dr. Kaora Ishikawe.

»Prevod dela nam je predlagal prevajalec Lotar Kozina. Njegov predlog smo v našem uredništvu obravnavali, ga tehtali in se dlje časa odločali, ali bi delo izdali, ali ne. Njegov predlog je prišel v času, ko pri nas vprašanje kakovosti nekako visi »v zraku«. V javnosti in tisku se je začelo pojavljati vprašanje kakovosti naših proizvodov, ki jih iz tujine vračajo zaradi slabe kakovosti. Skratka, vprašanje, ki pomeni v svetu vrhunec vsega — to paje dokazala prav Japonska, ne samo s svojo proizvodnjo, ampak tudi s svojim prodorom v svet, ki je prav zagotovo temeljil predvsem na kakovosti njene proizvodnje. Menili smo, da bi naše gospodarstvo takšno knjigo potrebovalo, čeprav ni mogoče reči, da bi lahko japonske izkušnje identično presadili v naša delovna okolja in morda tudi v medsebojne odnose. Vendar pa je večina stvari v knjigi takšnih, ki jih bomo najbrž morali prevzeti, če bomo kdaj hoteli na svetovnem trgu pomeniti konkurenčno gospodarstvo z uspešnimi in dobro izdelanimi in seveda tudi poceni izdelki. Verjetno je vse to troje povezano med seboj na svojski način,« nam je odgovorila na prvo vprašanje Anka Veselova.

Knjiga je torej namenjena, če sem vas prav razumel, v prvi vrsti strokovnjakom, oz. vodstvom naših delovnih organizacij, ki proizvajajo zlasti za izvoz, čeprav v bistvu nikakor ne bi smeli delati razlike v kakovosti izdelkov za domači in tuji trg. Ali mislite, da bo knjiga našla pri nas zato širši krog bralcev?

»Menili smo, da bo krog ljudi, ki naj bi posegel po tej knjigi, širši od ljudi, ki v naših večjih delovnih organizacijah zasedajo mesta v zvezi s kontrolo proizvodov in s kakovostjo izdelkov, ali celo širše, s kadrovsko službo in podobno. Menim, da je japonska pot, japonski način proizvodnje, učenja in izobraževanja postal tako zanimiv tudi za povprečnega slovenskega bralca in bo segel po knjigi tudi tisti, ki ne bo iskal njej samo neposredne izobraževalne vsebine, ali napotkov, temveč tudi preprosto informacijo o tem, kaj sta pravzaprav japonska gospodarska uspešnost in njen prodor na svetovno tržišče.«

Navsezadnje, nismo samo proizvajalci, ampak smo tudi kupci teh izdelkov. In kot kupci imamo do kupljenih izdelkov poseben drugačen odnos, kot ga imajo do njih proizvajalci. Ali menite, da bo knjiga dr. Ishikawe naletela na določen odmev, ne samo med proizvajalci, katerim je v prvi vrsti namenjena, temveč tudi našimi kupci izdelkov?

»Nedvomno mora knjiga o kakovosti, tako pri proizvajalcih, kot pri kupcih naleteti na ugoden odmev. Dejstva, ki smo se ga v zadnjih letih navadili, da, ko pridemo v trgovino, posežemo rajši po tistem, za kar nam rečejo, da je ostalo od izvoza, te navade se bomo morali pri nas odvaditi. Kajti, če smo doma vajeni, da je kakovost za izvoz nekaj posebnega, za domačega kupca pa čisto nekaj drugega, kaj lahko potem šele s takšno kakovostjo dosegamo zunaj, če poznamo sami dve vrsti kakovosti — prvo za domači trg, drugo pa za izvoz — potem

zares nimamo možnosti za takšen prodor v svet, kakršnega si želimo.«

Morda bi ob razmišljanju ob tej knjigi poudarili še poglavje o krožkih za obvladovanje kakovosti, ki so, po mojem mnenju, zelo pomembni za proizvajalce. Kolikor je meni znano, tvorstne krožke v Iskri že prakticirajo prav po zaslugi prevajalca Lotarja Kozine. Zdi se mi namreč, da bi bila knjiga prav na tem področju lahko pomembna za širši krog delavcev, oz. bralcev.

»V razgovorih z avtorjem, oz. prevajalcem Lotarjem Kozino smo prav to temo dostikrat obravnavali. Ob prevodu takšnega dela nastajajo nekatera odprta vprašanja, oz. dileme. Vsaj meni osebno se je dozdevalo, da so japonske poti in njihov način izobraževanja v delovni organizaciji tisto, kar je stavbo japonske gospodarske uspešnosti gradilo. Zame je bil zelo zanimiv podatek, da je vsak Japonec, ki dela v proizvodnji, po našem pojmovanju srednje izobražen, torej široko izobražen in na tej podlagi se lahko tudi sproti prilagaja, ali spreminja delovne procese. Hkrati pa poteka, kot vemo, njihovo izobraževanje od prvega dne prihoda na delo pa do odhoda slehernega z njegovega delovnega mesta in morda še tudi po njem. Zanimali smo se predvsem za japonskega delavca v delovnem procesu in tudi to je neka zanimiva temeljna zakonitost, ki bi morala obveljati tudi pri nas. Kajti nihče izmed nas ni izobražen do kraja za svoj delo in svoje delovno mesto. Kako bi te medsebojne stike in pogovore o boljšem poteku delovnega procesa, ali boljšem delu imenovali, so to mar seje, ali sestanki in podobno, je drugotnega pomena. Prvo je dejstvo, da bi morali poznati v sleherni delovni enoti, ki je nekako zaključena, način posredovanja in izmenjavanja medsebojnih izkušenj ter razmišljanja o boljšem delu. Tam, kjer tega ni, menim, da ni poti naprej in pre-

pričana sem, da je takšnih stikov med nami najbrž pre malo. Pri Japoncih pa je to vsakdanja praksa-srečanja, na katerih si pripovedujejo, razmišljajo, skle-pajo in izboljšujejo svoje delo.«

Verjetno je dr. Ishikawa prvi japonski avtor z zelo specializiranega področja, ki ga namerava vaša založba natisniti. Ali imate v svojem programu za prihodnja leta kaj podobnega?

»Kot samostojno delo s področja strokovne literature je to prvo japonsko ime v naši založbi, sicer pa smo pred mnogimi leti v naši zbirki znanstvene fantastike predstavili tudi japonskega avtorja novel, znanega pisatelja Koba Abeja. Med strokovnimi deli pa je dr. Ishikawa prvi japonski avtor, ki v naši založbi to prvo delo s takšno vsebino. Pred skoraj dvajsetimi leti smo izdajali zbirko Človek in delo, v kateri je izšlo nekaj pomembnih del in je škoda, da je zbirka zamrla. V njej so izšla dela kot Kogojeva »Psihologija in organizacija dela«, Bertoničjevo »Izobraževanje v delovnih organizacijah«, Kamušičevo »Samoupravljanje v delovnih organizacijah« in druga dela. Zbirka je ob naših drugih usmeritvah nekako zamrla in družbene podpore zanj obliki subvencij tudi ni bilo. Vemo pa, da so naklade tvorstnih knjig za slovenski knjižni trg precej nizke, na drugi strani pa morajo doseči vsaj številko od 2000 do 2500 izvodov, pri čemer naj bi bila prodajna cena vsaj približno dostopna, ne samo delovnim organizacijam, ampak tudi širšemu krogu bralcev. Upamo, da bomo lahko še izdali kakšno podobno delo, ki ga bomo načrtovali in natisnili v prepričanju, da bo našlo dovolj kupcev in tako izpolnilo del naše založniške naloge, da namreč ponudimo ljudem koristne knjige,« je zaključila naš razgovor Anka Veselova.

D. Ž.

TEHNIŠKA ZALOŽBA SLOVENIJE,
61000 — Ljubljana, Lepi pot 6.

Naročilnica

Ime in priimek:

Naslov:

Nepreklicno naročam-(o) izvodov knjige dr. Kaoru Ishikawe:
KAKO CELOVITO OBVLADATI KAKOVOST — Japonska pot
za ceno 11.000.— dinarjev.

Račun bomo poravnali po predračunu do 28. 2. 1987.

Knjigo pošljite na gornji naslov.

V dne 198.... Naročnik

Glasilo Iskra

Zadnji letošnji sestanki

Izteka se leto, ki bo zapisano v zgodovini Iskre Avtoelektrike Nova Gorica kot leto prizadevanj za dosego čimboljših rezultatov, uspešnega prodora na zahtevna svetovna tržišča, osvajanja novih palet izdelkov itd. Zapisano pa bo tudi po bogati samoupravni dejavnosti in uspešnem delu družbenopolitičnih organizacij, predvsem sindikata, ki je imel letos kar 9 rednih sej. Nič ne sme ostati nedoročenega v tem letu, so rekli, zato je predsednik predsedstva Miloš Vodopivec sklical zadnjo sejo letos z eno samo točko dnevnega reda, ocena poslovanja in problematika osebnih dohodkov. O seji, ki je bila minuli četrtek, 18. decembra, bomo poročali v naslednji številki našega glasila.

Tudi delavski svet delovne organizacije se je sestel zadnjič letos 22. decembra. Obravnaval je več pomembnih vprašanj in sprejel določene sklepe.

M. R.

Tiskovna konferenca

Da bi slovenska javnost kar največ izvedela o poslovanju Iskre Avtoelektrike, o njenih načrtih v naslednjem srednjeročnem obdobju, o uvajanju novih programov, o družbenem standardu itd., so v tej delovni organizaciji pripravili minuli petek tiskovno konferenco. Udeležba je bila zelo dobra, saj so se je udeležili novinarji RTV, radia, Dela, Primorskih novic in Dnevnika.

Uvodno besedo je povzel glavni direktor Robert Žerjal, na konferenci pa so sodelovali še namestnik glavnega direktorja Ludvik Jelinčič, pomočnik Aleš Nemeč, direktor TOZD Inštitut Boris Leban, direktor TOZD Komerciala Jordan Kodermac, predsednik delavskega sveta DO Silvo Spačal ter predsednik sindikata Miloš Vodopivec.

Novinarji so bili izredno zadovoljni s potekom in samo organizacijo konference, kajso o Iskri Avtoelektriki poročali pa ste verjetno že zasledili v sredstvih javnega obveščanja. Izrazili so tudi željo, da bi take in podobne konference priredili večkrat v letu in, da bi tako najlepše seznanili slovensko in jugoslovansko javnost o uspehih in težavah tega 3500 članskega kolektiva.

M. R.

S tiskovno konfere v Iskri Avtoelektriki Nova Gorica

S slavnostno razglativijo rezultatov minuli petek zvečer, so se končale letošnje delavske športne igre novogoriške občine. Bile so izredno množične, saj so na njih tekmovali delavke in delavci iz kar 44 delovnih organizacij. Med njimi so bili tudi številni Iskraši iz Avtoelektrike, zato bi bilo napak, če ne bi objavili vsaj najvidnejše uvrstitve.

Najboljši so bili strelci. Osvojili so prva tri mesta in sicer: Julijan Fortunat je bil prvi, Aleksander Bajt drugi, Cvetko Kantetretji, Boris Ivančič pa sedmi.

Med kegljači je drugo mesto prikegljal Boris Peršolja, 12. je bil J. Leban, 24. Z. Puc, 25. F. Močnik. Omeniti moramo tudi nastop Braneta Beguša, saj se je uvrstil v »zlato« sredino. Ženske so bile nekoliko slabše. Najbolje se je uvrstila Zorana Terčič na 13. mesto. Med strelkami je bila odlična 7. Ilda Baša, 16. Francka Birsa, mesto za njo pa Nevenka Stantič.

Med košarkaši je bila ekipa Avtoelektrike 4., enako uvrstitev pa so dosegli tudi odbojkarji.

Poglejmo še ekipne uvrstitve. Strelci so bili prvi, kegljači, šahisti in balinarji četrti, odbojkarice druge, kegljačice šeste, strelke pa pete. Petkovo prireditev je odlično vodil Iskraš Ilko Vidic, sicer predsednik komisije za šport in rekreacijo pri novogoriškem sindikalnem svetu, medalje in pokale pa je podelil predsednik novogoriških sindikatov Franc Gale (na sliki).

M. R.

Srečanje jubilentov dela

Čeprav je novogoriška Iskra Avtoelektrika sorazmerno mlada delovna organizacija pa ima jubilentov dela izredno veliko. Torej ni težko uganiti, da imajo radi kolektiv, da obljubljen zvestobo skrbno negujejo.

Dolgoletna tradicija, da se enkrat letno vsi srečajo, je tudi letos obveljala. Srečanje je bilo minuli petek ob izteku delovnega časa v prostorih delavske restavracije.

Sigurno ne bo zamere, da ne bomo poimensko objavili vseh jubilentov, saj bi bil spisek predolg, dvajset let dela v Avtoelektriki je namreč dopolnilo kar 27 delavk in delavcev, 106 je desetletnikov, štirje pa so praznovali 30-letnico dela (v začetku so bili zaposleni v drugih DO Iskre).

Srečanje je bilo pristrčno. Ob vstopu v prostore so jubilate dela pričakale mladinke, jim pripelje rdeče nageljne v gumbnico in čeprav je bilo vse skupaj le v znaku simbola, je tudi to pomenilo dogodek, ki je spominjal na

praznovanje pomembne obletnice.

Po prisrčnem pozdravu predsednika sindikata Miloša Vodopivca, je povzel besedo namestnik glavnega direktorja Ludvik Jelinčič. Vsem je prisrčno čestital v svojem imenu in v imenu vodstva DO K pomembnemu jubileju, hkrati pa se je zahvalil za dolgoletna prizadevanja in tudi odrekanja. Srečanje se je ob obujanju spominov na dolgoletno delo nadaljevalo še dolgo, nekateri so ga še »podaljšali«, vendar nič zato, saj se za tako visoke delovne jubileje tudi spodobi.

M. R.

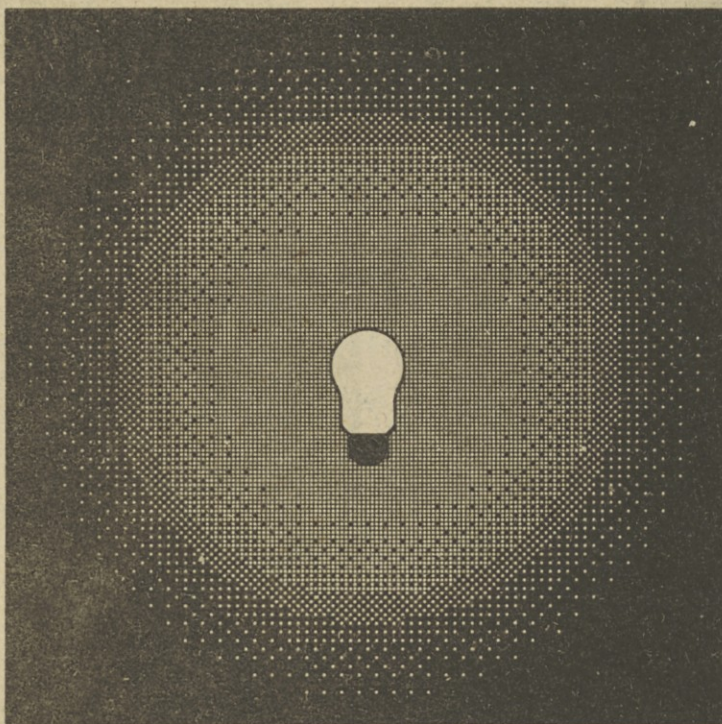

V petek, 12. 12. so študenti Iskre pod pokroviteljstvom Iskrine DO Telematika spet dokazali, da so zelo aktivni, saj so odprli razstavo svojih samostojnih izdelkov. Svojo skupščino so združili z ustanovno skupščino študentov DO Iskre Telematika, ki je vsem študentom na široko odprla vrata svojih proizvodnih TOZD, jim pokazala proizvodni proces, jim ponudila strokovna predavanja in razgovor z vodilnimi delavci in strokovnjaki. Večina študentov je pokazala zanimanje za ponujene možnosti, saj se jih je udeležilo več kot šeststo, kar kaže na to, da se študenti že zgodaj odzivajo na ponujene možnosti, ki se kažejo v takšnih in podobnih manifestacijah. Veliko namreč pomeni to, da se študent že med šolanjem vključuje v svojo organizacijo, povezuje z mladinsko organizacijo, se seznanja z načinom proizvodnje in problemi svoje organizacije. Že med študijem pa z izdelavo seminarskih nalog in diplomskih nalog tesneje sodeluje tudi z delavci organizacije, ki ga študentira.

Takšen način medsebojnega sodelovanja uvajajo tudi nekatere druge OZD Iskre, intenzivno pa se je odločila za tak korak DO Iskra Telematika, ki vse bolj odpira vrata svojim študentom in jih že med študijem vabi k sodelovanju v obojestransko korist, tako organizacije združenega dela, kot študentov.

Tudi spoznavanje študentov med seboj je bilo prijetno, saj je bila zanimiva prireditev zaključena v vesplošno zadovoljstvo mladih, ki so se ob zvokih ansambla »12. nasprotje« potem živahno zavrteli. Sicer pa so si študenti SOZD Iskre sprejeli za naslednje obdobje naslednje načrte za delo:

Nadaljevali bodo z delom, ki so si ga začrtali že v prejšnjem obdobju. Temeljna naloga je še naprej

Iskra

Nova uspela akcija študentov

širjenje tehnične kulture med študenti celotne Iskre. V okviru tega bodo organizirali strokovne, tečaje in predavanja:

— prvi tečaj, ki ga nameravajo

organizirati v bližnji prihodnosti naj bi bilo že kar tradicionalno seznanjanje z delovanjem INDOK službe. Na tem tečaju se študentje informirajo o delovanju INDOK in zvedo,

kako priti do razne literature, ki jo potrebujejo za projekte, oz. diplomske naloge.

Tudi začetni tečaj praktičnega dela v elektroniki organizirajo vsako leto. Na tem tečaju je že mnogo študentov obogatilo svoje praktično znanje. Letos ga nameravajo organizirati v februarju prihodnjega leta.

Tretji tečaj naj bi bil nadaljevanje predhodnega tečaja in bi potekal na višji ravni. Člani bi se seznanili z zahtevnejšimi praktičnimi projekti in meritvami.

Ostali tečaji bodo organizirani glede na trenutne potrebe in želje, ki jih bodo izrazili člani na rednih sestankih.

Še naprej naj bi delovala računalniška sekcija, ki naj bi jo opremili z zahtevnejšim sistemom.

Kar zadeva strokovne ekskurzije in obiske razstav, oz. sejmov, si bomo prizadevali ohraniti dosednji obseg. S pomočjo Iskrinih DO pa bi si radi ogledali tudi kakšen strokoven sejem v tujini.

Tudi prakse v tujini, ki so bile pred leti dokaj dobro organizirane, bi radi znova oživili, saj so takšne prakse za študente koristne v več pogledih. Računajo na pomoč predstavništva Iskre v tujini.

Prek delovnih organizacij Iskre morajo študenti nujno pridobiti tudi merilno opremo, saj je sedanja izrabljena, oz. zastarela.

Klub bo v januarju 1987 izgubil svoje dosedanje prostore. Nujno bo treba najti druge prostore, sicer bo vsa dejavnost kluba zastala, instrumente in materiale pa bo treba zasilno uskladiščiti:

Položaj kluba študentov v SOZD se je v zadnjem času izboljšal, vendar si člani želijo sistemskih rešitev statusa kluba. V SOZD se zato mora izoblikovati dolgoročnejša politika delovanja in razvoja kluba.

Naših štirideset let

Piše: Dušan Željeznov

Naš sogovornik
ing. Vladimir Klavs

Pred novimi nalogami

Po reorganizaciji Iskre 1975 leta, ko se je organiziralo branžno, je naš sobesednik postal pomočnik generalnega direktorja za posebne zadeve takratnega Združenega podjetja Iskre. Sodelavec našega glasila je takrat obiskal ing. Klavs in objavil razgovor z njim tako o njegovih novi zadolženosti, kot tudi problemih, ki so tedaj pretresali Iskro. Zato ni nič čudnega, če je našega sobesednika takrat, aprila 1975, sodelavec glasila najprej vprašal:

V različnih sklepih organizacijskega značaja smo prebrali, da so vaše delovno področje posebne zadeve. Kakšne so pravzaprav še?

Gre za tri smeri mojega delovanja. In sicer za poslovno sodelovanje Iskre z državami SEV — Vzhodnoevropskih svetov za vzajemno gospodarsko in tehnično pomoč, — sodelovanje s to organizacijo, kot tretje dejavnost pa bi omenil sodelovanje in uskaljevanje sodelovanja Iskre s slovensko in zvezno gospodarsko zbornico.

V čem je ta posebnost?
V tem, ker te dejavnosti normalno niso vključene v običajno vodenje neke gospodarske organizacije ali vsaj niso poudarjene. V Iskri pa želimo doseči večjo angažiranost na tem področju, ki jo narekuje na eni strani splošen gospodarski položaj, po drugi strani pa z novo ustavo določen novi način sodelovanja.

Bi najprej spregovorila o sodelovanju ZP Iskra z državami SEV?

Poslovno sodelovanje s temi državami poteka prek centralnih izvoznih organizacij in je koordinirano z ustreznimi ministrstvi, oz. je popolno centralizirano v okviru državnih planskih organizacij. Zato je nekje adekvatno, da se Iskra v začetnih in načelnih razgovorih, kot tudi v nadaljnjih dogovarjanjih vključuje na najvišji ravni. Vsekakor želimo bistveno povečati obseg sodelovanja z državami te gospodarske skupnosti. Resda smo dosegli določene rezultate, vendar z njimi še ne moremo biti zadovoljni.

Kakšen delež Iskrinega izvoza pa odpade na dežele SEV?

Grobi podatki so naslednji: 70% vrednosti izvoza Iskrinih organizacij gre na zahod, 20% v dežele SEV, 10% pa v države tako imenovanega tretjega sveta. Povsem jasno je, da bi se moral

izvoz v SEV in dežele tretjega sveta povečati.

Kaj pa uvoz?

Tukaj so rezultati še slabši, saj smo pretežno navezani na uvoz reprodukcijskega materiala z zahoda. Izvozno tržišče v deželah SEV je zelo centralizirano in ni tako elastično kot zahodno tržišče.

Ali bi spregovorili nekaj besed o svetu za vzajemno gospodarsko pomoč?

Jugoslavija ni prava članica SEV, vendar nam njen status do te skupnosti omogoča, da se lahko pridružimo vsaki akciji SEV, če smo pač za to zainteresirani. V takšnih akcijah potem polnopravno sodelujemo.

Vladimir Klavs — pomočnik generalnega direktorja ZP leta 1975

Eden od smotrov SEV je koordinacija razvoja znanstveno-raziskovalnih dejavnosti in nato prek tega specializacija in kooperacija v proizvodnji. Vse to naj bi pripeljalo do tega, da bi države članice SEV vse izdelke kupovale znotraj skupnosti, s čimer bi ta gospodarska skupnost postala zaključena celota in gospodarsko ločena od drugega sveta.

Kaj pa Iskra?

Iskra se dobro zaveda tega, da specializacija in kooperacija v teh državah prodirata, to pажih obvezuje, da vse izdelke kupujejo tam, kjer je specializacija tudi s sklepom SEV potrjena. Pri doslednem izvajanju tega načela bodo na primer od Iskre kupovali le v primeru, če nikjer v SEV ne bodo mogli dobiti določenih izdelkov. Razumljivo je, da nikakor ne želimo izgubiti tega tržišča, zato se želimo v SEV vključiti tako, da bi nastopali tudi kot partnerji in to partnerji, ki bi se vključevali v to specializacijo in kooperacijo. Možnost imamo, žal pa Jugoslavija nismo sposobni nastopati enotno.

Doseganje enotnosti je torej tudi eno vaših področij?

Seveda. Moja naloga je, da bi vsaj Iskra nastopala na trgu SEV enotno, z neko trajnejšo usmeritvijo.

Kot tretje področje našega delovanja ste omenili sodelovanje in usklajevanje sodelovanja s slovensko in zvezno gospodarsko zbornico.

Nova ustava zahtuje novo vlogo gospodarskih zbornic, ta vloga pa daje nove možnosti odločanja združenega dela, s tem v zvezi bodo za nas Iskraše nad vse pomembna posebna področja dejavnosti zbornic. Vsekakor se bomo morali v njihovo delo vključiti, saj bo to za nas izredno koristno.

Ena osnovnih nalog za delo v prihodnje je samoupravno načrtovanje nadaljnega razvoja, v okviru katerega bo verjetno treba odpraviti anarhično rast nepotrebnih proizvodnih zmogljivosti. Za Iskro, kot organizacijo s oudarjeno usmeritvijo na mednarodno tržišče bo gotovo zanimivo sodelovanje v zbornicah, mestu kjer se oblikuje: zunanja trgovina, devizni režim, politika spodbujanja izvoza, določila v zvezi z uvozom reprodukcijskega materiala in končnih izdelkov, skratka politika zunanje trgovine. Zbornice bodo v prihodnje pomembno mesto za dogovarjanje združenega dela v zvezi s splošnimi pogoji gospodarjenja.

Kot vidite, so naloge obsežne in izredno pomembne za ZP Iskra. S skupnimi napori in pravi sodelovanjem jih bomo lahko uresničili.

Iskra

Iskra — Industrija širokopotrošnih izdelkov, n. sol. o.

TOZD-Tovarna antenskih naprav Vrhnika, n. sub.o.
61360 Vrhnika, Idrijska c. 42

Delavski svet razpisuje dela in naloge

vodje proizvodno — tehničnega sektorja

(ni reelekcija)

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom in družbenim dogovorom o temeljnih kadrovske politike v občini Vrhnika izpolnjevati še naslednje pogoje:

- visoko, ali višjo strokovno izobrazbo elektro, ali strojne smeri
- 5 let prakse pri podobnih delovnih nalogah

Izbrani kandidat bo imenovan za 4 leta.

Pisne prijave s priloženimi dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi razpisa v zaprti ovojnici na naslov: ISKRA ŠP TOZD Antene Vrhnika, Idrijska c. 42 z oznako »Za razpisno komisijo«

Prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po sprejetju sklepa o izbiri.

POTOPIS

Lado Drobež

S peresom
in kajakom
na dopust

Tarine varuhe so razorožili

Bojim se, da sem v naslovu pozabil še tisti »morda«. Toda res je, da v vseh dneh potikanja po in blizu Tare nisem opazil niti enega oboroženega varuha Tare in sploh celotnega Narodnega parka Durmitor. Pa jih je kar precej. Cejo motorizirali, oprostite, »mopedizirali« so se, menda kar vsi pa so opremljeni z voki-tokiji. Resda se barva njihovih uniform lepo sklada in dopolnjuje z zelenilom durmitorske oaze sredi črnogorskega kamenja in seveda tudi z zelenomodro Taro, toda uniforma je — uniforma. Še zlasti, če je njen namen le v pobiranju denarja.

To o oboroženih, oz. razoroženih varuhih Ta-

re pišem zato, ker so mi menda kar vsi veslači, ki sem jih še pred odhodom v Črno goro nadlegoval z raznoraznimi vprašanji o tem, kaj me čaka, zatrjevali, da se bom počutil kot na divjem zahodu in, da so torej tamkajšnji varnostniki (milo rečeno) oboroženi. Te njihove trditve potrjuje tudi pisanje v junijski številki Utripa, ko je skupino veslačev iz Slovenije — nekaj jih je bilo tudi iz Iskre Delte — še letos pomladi, menda je bilo to maja, obiskal v enem izmed taborov ob Tari do zob oboroženi varnostnik.

Od maja do avgusta je res kar precej tednov, da je mogoče sprejeti kakšen pameten sklep, na primer o tem, da puška le ne sodi k opremi takšne službe, toda glede tega, žal, le nisem prevelik optimist.

Kakorkoli že, varnostniki, vsaj tisti ob Tari, so bili brez pušk, tisti dan, ko svas prijateljem šla na pot dolgo kar 120 kilometrov — v prejšnji številki je »ratalo« 120 milimetrov — pa se je s splavom

po Tari odpravljala tudi skupščinska in vladna delegacija Črne gore... Tako so nama zatrtili že na »mitnici« na Splavišču pa tudi pozneje so vsi ob vodi vedeli, da prihaja »nekaj velikega«.

Ko že omenjam to visoko delegacijo, naj še povem, da so prav zaradi nje, tudi to so vedeli vsi, dan pred tem razstrelili prelepo skalo, ke je nekaj deset metrov nižje od kampa v Brštanovici delila Taro na dvoje. Pač varnost je varnost, do takrat pa je bilo vse OK...

Miniranje te skale, zaradi katere je plavalo nekaj kajakašev, za večje triftarje pa ni predstavljala hujše ovire, me krepko spominja na mnogo težjo in nevarnejšo vodno oviro v Savi Bohinjki, na tako imenovano Češko skalo, ki je terjala že skoraj deset življenj. Zaradi nje je prvi umrl veslač iz ČSSR in na skali je še vedno njegova spominska plošča. Toda zaradi gospodov ribičev bo verjetno usahnilo še kakšno življenje, saj ne dovolijo, da bijo razstrelili. Prav škoda, da po Bohinjki ni mogoče s splavom in, da torej po njej ne bo plula kakšna vladna, ali skupščinska delegacija.

Le mi kajakaši bomo vedno »cvikali« in kleli ribiče, če se seveda ne bo našel končno le nekdo toliko vpliven, da bo kakšnih trideset kubikov mrtvega kalcijevega karbonata zletelo v zrak, ali pa toliko »vpliven«, da ga bo nova smrt kajakaša, ali kanuista končno le spametovala. Pri vsem tem gre namreč tudi zato, da slovenski veslaši Češko skalo dobro poznamo, dobro vemo, kje je, kako se ji je mogoče izogniti toda Bohinjko, Dolinjko, Sočo in še katero drugo slovensko lepoticco obiskuje vse več tujcev. Če bi bil do skrajnosti piker in črnogled, bi se upal napovedati, da bomo, morda že prihodnje leto, sedanjo Češko skalo preimenovali v Mednarodno...

Kakorkoli že, na Tari te »vladne« skale ni več in morda je prav tako. Kljub temu pa je Tara, zdaj ko so skalo razstrelili, revnejša prav za njo. Poznali pa so jo vsi, ki so pluli po Tari do začetka letošnjega avgusta. Menda je bila lep in ne preveč nevaren biser.

Še nekaj pa me čudi v zvezi s to delegacijo. Ker so pač vsi vedeli, kdo prihaja na Taro in po Tari, bi lahko vsaj varnostnike preoblekli v nove ali vsaj cele uniforme... Skoraj na jok mi je šlo, no, bolje rečeno, sram me je bilo, ko naju je nekje med kampom splavarjev in kajakašev in kampom v Brštanovici z brega ustavljal Tarin varuh s preluknjajo uniformo na kolenih. Zahteval je da mu pokaževa vstopnico in dovolilnico. Kontrola pač, zaradi delegacije, tudi zaradi naju, tudi zaradi tujcev, ki jih je na Tari veliko, tudi zaradi denarja, ki ga kar precej poberejo... (Se nadaljuje)

Tudi Iskrina priznanja najboljšim slovenskim atletom

Kot generalni pokrovitelj razvoja vrhunske atletike v Sloveniji je Iskra v teh prednovoletnih dneh že po tradiciji priredila v poslovni stavbi v Ljubljani sprejem za najboljše slovenske atletinje in atlete, trenerje in atletske delavce. Slovenske športnike je v imenu Iskrinih delavcev pozdravil Pavle Gantar.

Ob iztekajoči se tekmovalni sezoni je bil sprejem tudi priložnost za podelitev priznanj in pokalov najboljšim atletinjam in atletom v letu 1986. V posebni anketi so v posameznih kategorijah zasedli najboljša mesta Lidija Lapajne, Romeo Živko, Ksenija Pavlovič, Milan Stijepovič, Irena Dominc, Vid Kmetič, Mateja Kvas in Mirko Kocuvan. Ekipna slovenska prvaka so atletinje ljubljanskega ŽAK in atleti TAM iz Maribora. Posebno priznanje je prejel tudi organizacijski odbor XXI. krosa Dela v Kranju, kranjska občinska reprezentanca pa pokal za skupno najuspešnejši nastop na tem tekmovalju.

Ob tem prijetnem dogodku, na katerem so atletske delavce predstavili tudi načrte slovenskih atletov v letu 1987, velja zapisati, da ima SOZD Iskra kot velik in razvejen poslovni sistem tudi na športnem področju izredno bogato aktivnost. Iskrine delovne in temeljne organizacije se v svojih okoljih na različne načine povezujejo s športnimi klubi, društvi in organizacijami. Naravni SOZD pa sodelujemo v glavnem z institucijami, ki imajo v kakovostnem smislu mednarodno priznane reference in dolgoročne učinke. Sodimo namreč, da le skupne akcije na taki ravni omogočajo kvalitetno predstavitev sistema Iskre v najširšem prostoru.

V ta okvir sodi tudi sodelovanje z Atletsko zvezo Slovenije. Temeljni tega sodelovanja so bili postavljeni leta 1984, ko sta Iskra in Atletska zveza podpisali pogodbo o poslovnem sodelovanju pri projektu razvoja slovenske vrhunske atletike. S tem je Iskra prevzela generalno pokroviteljstvo nad to, v Sloveniji tradicionalno pomembno športno panogo.

Eden izmed osnovnih Iskrinih razlogov za tako sodelovanje je predvsem odločitev podpirati športni amaterizem, v tem primeru slovensko vrhunsko atletiko in soustvarjati vrhunskim atletom in trenerjem pogoje za čimbolj uspešno delo. Kot generalni pokrovitelj in član Sklada za razvoj vrhunske atletike v Sloveniji bo Iskra v letu 1987 namenila 10 milijonov dinarjev kot finančno pomoč pri organiziranju timskega dela z najboljšimi atletinjami in atleti Slovenije, z namenom dvigniti kvalitetno raven slovenske vrhunske atletike in jo še bolj

utrdili v mednarodnem merilu.

V tem okviru si bomo prizadevali, da bodo v letu 1987 na različnih atletskih tekmovanjih po Sloveniji še bolj, kot doslej sodelovale tudi naše delovne organizacije, ki imajo sedeže na območju, kjer bodo posamezne prireditve.

Posebej nas veseli, da Sklad za hitrejši razvoj vrhunske atletike v SR Sloveniji, ki je bil z ustanovno skupščino v novembru tudi uradno ustanovljen, nenehno pridobiva nove članice. To nedvomno dokazuje, da naši družbi, še posebej slovenskemu združenemu delu ni vseeno, kako se bo slovenska vrhunška atletika razvijala v bodoče.

Nekateri dobri rezultati v letošnjem letu vsekakor potrjujejo, da ima slovenska atletika še velike možnosti za kvaliteten dvig in uveljavitev v mednarodnem merilu. Želimo in upamo, da bo tudi s finančno pomočjo Iskre te možnosti čimbolj izkoristila. Iskra pa bi tako posredno, tudi prek uspehov naših atletov, ustrezno razvijala svoj image v tujini pa tudi doma.

LD

Za najboljšo slovensko športnico v letu 1986 so v anketi izbrali Lidijo Lapajne.

Iskra se je leta 1984 odločila, da bo pomagala razvoju slovenske vrhunske atletike, torej resničnim športnim amaterjem.

12. šahovski dvoboj Iskra - JLA

V počastitev dneva Jugoslovanske ljudske armade sta šahovski društvi Iskra in Sloga organizirali že tradicionalno množično srečanje med šahisti ljubljanskega armadnega območja in med šahisti mesta Ljubljane.

Ta, 12. Šahovski dvoboj je minil v petek 12. decembra v prostorih kavarne Doma JLA v Ljubljani.

Do 17.30 so se zbirali vsi, ki so želeli pomeriti svoje moči na šahovskem polju.

Ob otvoritvi dvoboja je vse navzoče najprej pozdravil načelnik Doma JLA major Jože Konda, ki je šahistom zaželel borbenost in mnogo športne sreče, čestital k prazniku JLA ter prestavniku šahovskega društva izročil lepo spominsko knjižno darilo.

V imenu Iskre pa je vse udeležence pozdravil predsednik Šahovskega društva Iskra Aleksander Čerče. Udeležencem je zaželel mnogo uspeha, čestital pripadnikom JLA za njihov praznik ter izročil načelniku Doma JLA v spomin na to srečanje knjižno darilo.

Pred srečanjem so izžrebali tudi po 6 praktičnih spominskih daril, najprej med ekipo JLA in nato še med člane Iskre.

Srečanju je prisostvoval tudi svetovalec KPO SOZD Iskra Stane Preskar. Šahovsko zvezo Slovenije pa je zastopal Anton Preinfalk, mednarodni šahovski mojster in mednarodni šahovski sodnik FIDE.

Dvoboj sta vodila Stane Glaser — za ekipo JLA in Pavel Jereb — za ekipo Iskre.

Dvoboj je sodil republiški šahovski sodnik Pavel Jereb.

Šahisti so igrali po pravilih SZ Jugoslavije za hitropotezni šah z igralnim časom 1 uro na igralca. Odločala je zastavica.

Tokrat so šahisti JLA nastopili v nekoliko močnejši postavi kot doslej v medsebojnih srečanjih, saj so nastopili z 9 mojstrskimi kandidati, 5 prvo kategorniki, 7 drugo kategorniki i. t. d., medtem ko so »civilisti« imeli le 7 mojstrskih kandidatov, 5 prvo kategornikov, 10 drugo kategornikov i. t. d.

Ta sestav ekip je napovedoval zmago ekipe JLA. To se je na koncu tudi zgodilo. Po ogorčenem boju je s tesnim rezultatom zmagala ekipa JLA z rezultatom 28 1/2 : 27 1/2 točk.

Po končanem tekmovanju je načelnik Doma JLA, Jože Konda, prevzel lep prehodni pokal, ki bo v vitrini Doma JLA čakal na prihodnje srečanje.

Posamezni rezultati so bili naslednji:

ISKRA	: JLA	Rezultat
1. Krivec Slavko, MK	: Narančič Vlado, MK	1:0
2. Bizjak Silvo, MK	: Nikolič Stanko, MK	1:0
3. Deželak Brane, MK	: Božović Nikola, MK	1:0
4. Miklavc Jože, MK	: Arsovič Zoran, MK	1/2 : 1/2
5. Kerec Jože, MK	: Terzič Josip, MK	1/2 : 1/2
6. Kolar Srečko, MK	: Arsovič Goran, MK	1:0
7. Jelen Igor, MK	: Škoberne Renato, MK	1:0
8. Ribič Anton, I	: Šribar Mirko, MK	1:0
9. Čipič Drago, I	: Veljković Bratislav MK	0:1
10. Butala Marjan, I	: Vukošič Zvonimir, I	0:1
		7:3

Zmaga na prvih desetih deskah je za ekipo Iskre tudi že tradicionalna. Z enakim rezultatom pa smo izgubili v drugi desetorici in sicer:

Od 11.—20. deske je bil rezultat

ISKRA	: JLA	Rezultat
11. Erman Andrej, I	: Alidema Ismer, I	1/2 : 1/2
12. Olaj Dušan, I	: Milanović Nenad, I	0:1
13. Vošpernik Andrej, I	: Kutin Dušan, I	0:1
14. Ribičič Marko, II	: Ilič Dragomir, I	0:1
15. Popovič Rastko, II	: Ujvaki Đuro, II	1:0
16. Pisič Vasilije, II	: Lukič Predrag, II	1:0
17. Kobasič Tomo, II	: Drobniak Željko, II	0:1
18. Špende Jože, II	: Albaneže Nadan, II	0:1
19. Kavšek Milan, II	: Troha Mirko, II	1/2 : 1/2
20. Deželak Alojz, II	: Musič Gojko, II	0:1
		3:7

V naslednjih desetorichah smo bili zmagovalci mi, t.j. Iskraši in to:

21. Zavrl Janez, II	: Andrijašević Branko, II	1:0
22. Dolinšek Drago, II	: Čopič Branko, III	1:0
23. Jakša Cveto, II	: Damjanović Zoran, III	1/2 : 1/2
24. Sindičić Branko III :	: Popovič Mirko	0:1
25. Blas Rudolf	: Sretenović Savo	1/2 : 1/2
26. Černe Dane	: dr. Ilc Boris	0:1
27. Šoukal Vito	: Šutanovac Milen	1:0
28. Lumbar Gorazd	: Ognjanović Nebojša	1:0
29. Donović Miloš	: Micić Rade	0:1
30. Jerina Anton	: Krstić Zoran	1:0

Rezultat od 21.—30. deske je bil 6:4.

31. Anžur Vlado	: Mujanović Sejfija	1:0
32. Fon Slavko	: Vilinčnjak Stanko	0:1
33. Lesar Ivan	: Kovač Šandor	0:1
34. Pergar Drago	: Đukić Roje	1/2 : 1/2
35. Černe dr. Marjan	: Perkovič Rajko	0:1
36. Kahrič Himzo	: Todovski Gute	0:1
37. Kuk Vojko	: Strmčnik Vlado	1:0
38. Petrovič Duško	: Ličina Juso	1:0
39. Tomič Milorad	: Kermeci Jožef	1:0
40. Zadnek Stanko	: Mandić Rade	0:1

Rezultat od 31.—40. deske je bil 4 1/2 : 5 1/2.

41. Dudek Borivoj	: Stoilovski Mile	1:0
42. Svetic Rafi	: Mutić Bogdan	1:0
43. Rahonc Boris	: Vidojković Radmilo	0:1
44. Hribernik Janko	: Tasič Radoslav	1:0
45. Brus Ivan	: Škorič Petar	1:0
46. Gumilar Štefan	: Devedić Milivoje	1:0
47. Filipovič Miroslav	: Moslarić Branko	0:1
48. Petrušič Novo	: Zajc Andrije	0:1
49. Popovič Milorad	: Smolović Miloš	1:0
50. Vukelič Dušan	: Ratkov Željko	0:1

Rezultat od 41.—50. deske je bil:

Rezultat od 51.—56. deske pa je bil 1:5.

51. Stojanović Momir	: Manić Nenad	0:1
52. Misič Miodrag	: Nadarevič Ale	0:1
53. Vejič Nikola	: Begović Adnan	0:1
54. Guđulič Tomislav	: Žiga Andrija	1/2 : 1/2
55. Samsan Petar	: Đukić Zoran	1/2 : 1/2
56. Strunjaš Mirko	: Petrovič Dragoslav	0:1

Skupni rezultat je 27 1/2 : 28 1/2 v korist ekipe JLA. Pavel Jereb

Zasilno popravilo zlomljene smučke

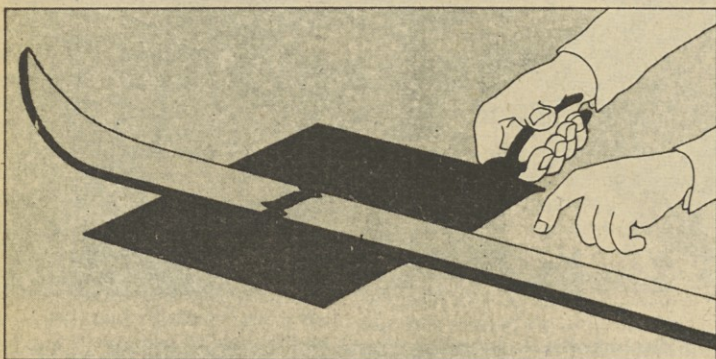
Ker so tekaške smuči mnogo ožje in lažje od normalnih smuči za smuk ali turno smučanje, je pri njih nevarnost loma seveda tudi mnogo večja. Predvsem na težkem terenu se lahko kdaj zgodi, da se smučka odloži pri krivini ali pa se razkolje.

V tem primeru moramo smučko dati v servisno delavnico. Samo tam nam jo lahko za dalj časa dobro popravijo. Smučko razcepijo po plasteh in oba dela skrbno zlepijo.

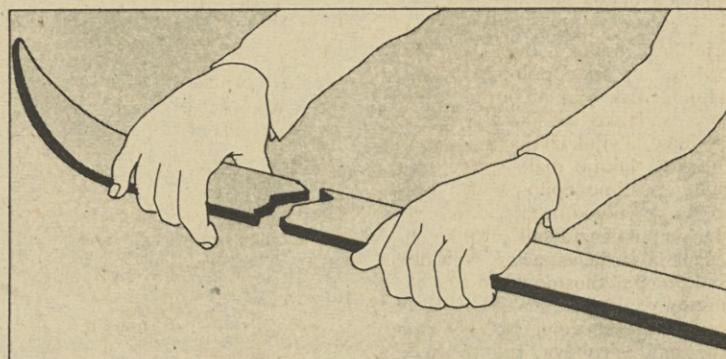
Če je sila, pa lahko zlomljeno smučko popravimo tudi provizori-

čno. Za to potrebujemo samo prazno pločevinko, iz katere izrežemo pločevinasto zaplato. Zaplato ovijemo okrog mesta preloma in jo z žeblički pribijemo.

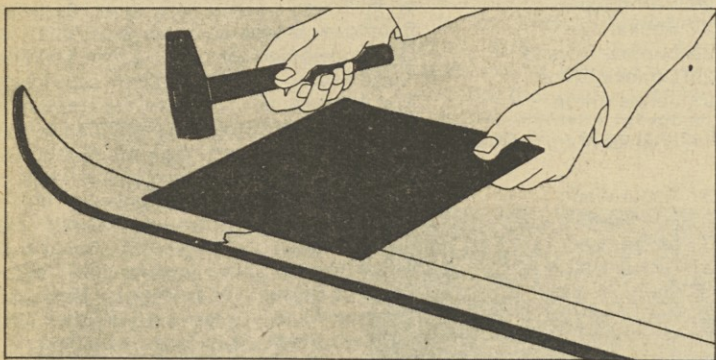
Material: tanka bela pločevina, beli klej, pocinkani žebliji s široko glavo ali lesni vijaki s polokroglo glavo
Orodje: škarje za pločevino, kladivo, bela pločevina

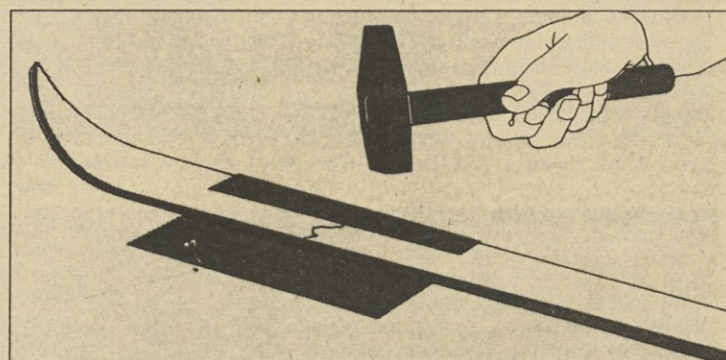
1. Iz tanke bele pločevine izrežemo kos, ki naj bo približno 2,5-krat tako širok kot je široka smučka, in tako dolg, da bo segal dovolj daleč prek preloma.

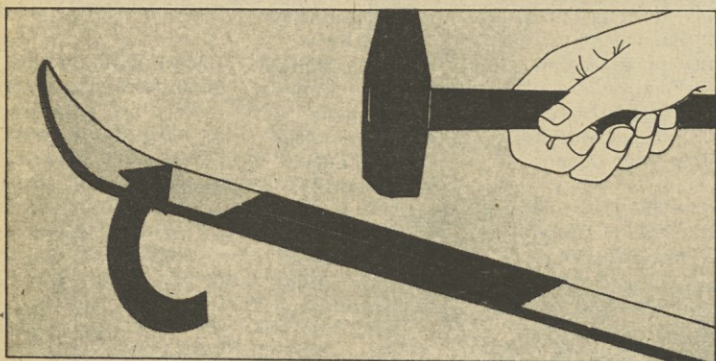
2. Obe strani preloma na smučki zdaj namažemo z belim klejem in oba dela močno pritisnemo skupaj. Zlepljeno smučko moramo pustiti, da se čez noč dobro posuši.

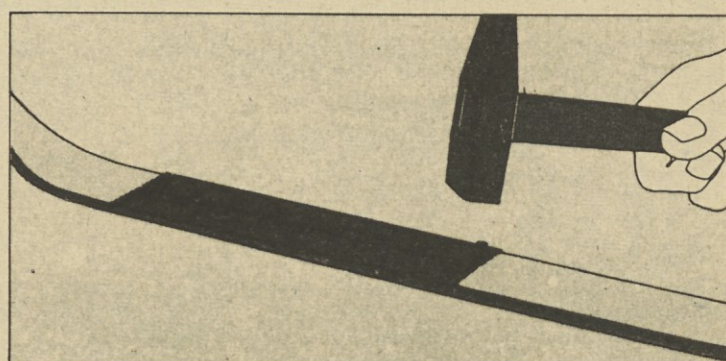
3. Ko je zlepljeno mesto suho, položimo vzdolžni rob pločevine na sredo zgornje strani smučke čez mesto preloma in pločevino z žebliji pribijemo. Uporabimo lahko tudi lesne vijake.

4. Nato zapognemo pločevino prek vzdolžnega roba smučke in jo tesno ob drsni površini ovijemo okoli smučke. Potolčemo jo še s kladivom, da se popolnoma prilagodi obliki.

5. Pločevino zdaj še na drugi strani preganemo okoli vzdolžnega roba navzgor in jo s kladivom potolčemo ob smučko. Vzdolžni rob pločevine tudi zdaj pribijemo na smučko ali ga pritrdimo nanjo z vijaki.

6. Slednjič moramo potolči pločevino še po prečnih robovih in jo tam pribiti s čisto majhnimi žebliji s široko glavico. Nato drsno ploskev skrbno namažemo z voskom.

Drسالke

Za drسالni šport najdemo danes skoraj povsod samo drسالke, ki so pritevane na podplat in peto drسالnih čevljev. Samo pri začetnikih ali otrocih še vidimo večsah drسالke, ki so z zobčastimi čeljustmi pritevane na normalne čevlje.

Privevane drسالke na drسالne čevlje moramo vedno prepustiti servisni delavnici. Predolgi ali prekratki vijaki lahko čevljev poškodujejo ali pa se pri večjih obremenitvah iztrgajo. Zrahljane vijake lahko često utrdimo že s tem, da jih z izvijačem močneje pritegnemo. To pa moramo storiti vselej pri popolnoma suhem čevlju. Če kak vijak ne prijema več dobro, si lahko za silo pomagamo tudi tako, da vijak izvijemo, kanemo v njegovo luknjo malo specialnega lepila in pustimo lepilo posušiti, preden vijak uvijemo nazaj v čevljev.

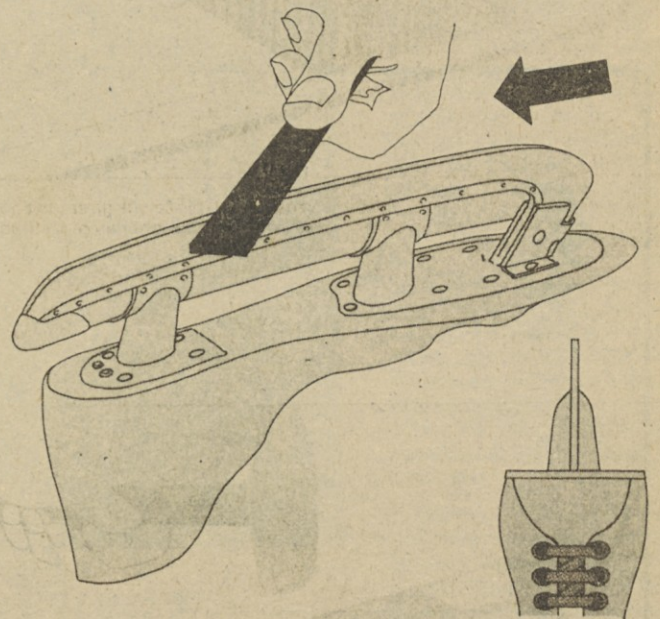
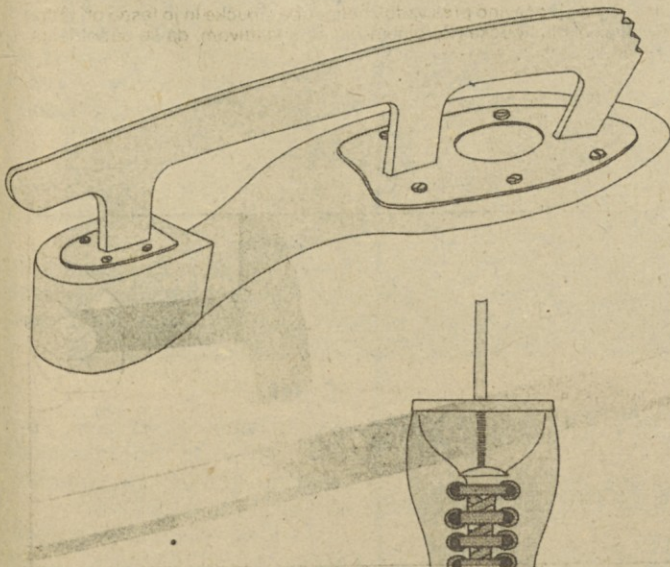
Drسالna površina drسالk je lahko nabrušena na različne načine. Navadne drسالke za umetnostno drسالanje so nabrušene vboklo. Drسالna površina je proti sredini vbočena, tako da ima ostra zunanja robova. Tako brušene drسالke si pustimo dodatno naostriti v servisni delavnici. Pri ravno brušenih drسالkah, to so predvsem drسالke za hokej, je vsa drسالna površina ploska in jo lahko sami naostrimo z brusom ali fino pilo. Pri tem moramo vleči orodje vselej v smeri od spredaj navzad.

Material: specialno lepilo
Orodje: izvijač, brusilni kamen ali fina pila

drسالka za hokej

drسالka za umetnostno drسالanje

Ravno brušene drسالke: če je drسالna površina ravna, jo lahko naostrimo s fino pilo ali brusilnim kamnom. Poteze morajo pri tem teči vedno od spredaj navzad.

Vboklo brušene drسالke: večina na čevljev stalno pritevane drسالke ima drسالno površino vboklo. Za dodatno ostrenje ima servisna delavnica posebne priprave.

Kegljanje in streljanje

V počastitev 29. novembra — dneva republike, smo mladinci Iskre Kibernetike organizirali dve športni tekmovanji: kegljanje in streljanje z zračno puško.

Kegljanje je bilo na kegljišču pri »Johanci«. Ekipe so bile sestavljene iz treh članov. Prva ekipa je prejela prehodni pokal, posamezniki iz prvih treh ekip pa diplome.

Vrstni red:

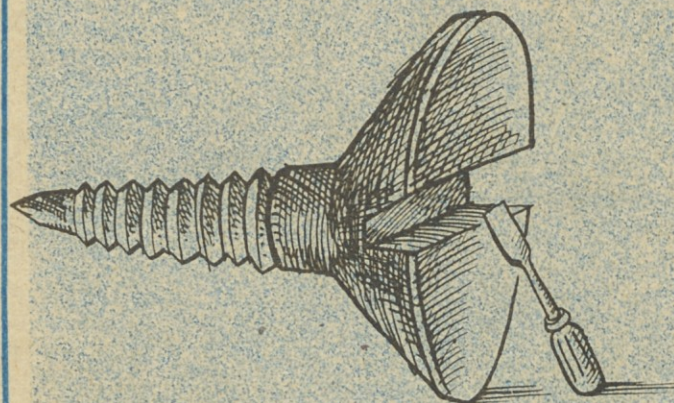
1. DELAVSKA RESTAVRACIJA	kegljev
2. ORODJARNA	— 581
3. DS — 1. ekipa	— 568
4. DS — 2. ekipa	— 566
5. INŽENIRING	— 563
6. ERO	— 529
7. ŠTEVCI — 1. ekipa	— 524
8. ŠTEVCI — 2. ekipa	— 511
	— 488

Streljanje z zračno puško pa se je odvijalo na strelišču na Hujah. Tekmovale so pet-članske ekipe.

Vrstni red:

1. KIBERNETIKA	točk
2. JLA	— 743
3. ERO	— 606
4. TELEMATIKA	— 560
	— 478

Darja Porenta

a. novak

Gospodarski tokovi

Mali oglasi

Pozivam vse lastnike računalnikov AMSTRAD/SCHNEIDER CPC-464/664/6128, da se mi zglasijo zaradi izmenjave programov in izkušenj. Iskrašem ponujam posebne ugodnosti: komplet 12-15 programov (iger, uporabnih programov) po ceni 2000 dinarjev, v kateri je vračunana cena kasete, kataloga in poštine. Kličite na tel.: 061-327-283.

»12-strunsko kitaro s kovčkom nujno prodam. Informacije po tel: 213-213, int.: 34-69, popoldne (061) 723-116.«

<p>— TOVARIS DIREKTOR, ŽELITE DVOJNI PRESLEDEK TUDI NA...</p>						ISKRA	PLOD STROČNIC	PREBIVALEC KROPE	ITAL PISATELJ SLIKAR (CARLO)	ŠTEVNIK	ŠTEVILO S KATERIM SE DELI	NADAV
						OKROGLA POSODA						
						ŠPORTNI VADITELJ						
						PODZEM. HODNIK			LANTAN			
						POSODA ZA SMETI			HITRA ROGATA ŽIVAL			
												PROSTOR POVRŠINA
SESTAVIL RUDI MURN	URADNI SPIS	KRAJ PRI POREČU	KARENINA	RDEČA POLJSKA CVETICA	LUKA V IZRAELU NEMŠKI FILOZOF			GRŠKA CRKA	TALISOVA ORANZADA			
KOZAŠKI POVELJNIK						MAJHEN MOTOCIKEL						
						ANTON TROST						
REMIJU PODOBNA IGRA S KARTAMI								EL STIKALNA NAPRAVA				
MEDDRŽAVNA POGODBA								SMUČARKA ZAVADLAV				

Šale

Dve možnosti

»Koliko let imaš?« vpraša v vlaku sprevodnik dečka.

»Štiri,« odgovori deček.

»Ej, deček, potem pa boš, ko boš zrastel, velikan, ali pa velik lažnivec,« odgovori sprevodnik.

Nauk

»Če bi vedel, da bo moja poroka toliko stala, se sploh ne bi poročil.«

»A tako? Toda zapomni si, ljubi možek: žena je zelo draga stvar, toda traja zelo zelo dolgo...«

Šolska

Učiteljica: »Povej nam, Tonček, kako so se imenovala ženske, privrženke Napoleona?«

Tonček: »Napolitanke, tovarišica?«

-ba